

ZASAVSKI VESTNIK

LETO V. — STEV. 12

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZASAVJA

TRBOVLJE, 20. MARCA 1952

O združitvi ljudskih odborov v občine

Ze nekaj mesecev je po naših industrijskih centrih in vaseh živa razprava, pri kateri sodeluje vedno več državljanov. Gre pač za novo upravno-teritorialno razdelitev republike, ki predvideva namesto dosedanjih krajevnih ljudskih odborov nove upravne enote — ljudske občine. Novo upravno razdelitev okraja Trbovlje smo objavili že v eni zadnjih števil. Poudariti pa je treba, kaj je narekovalo novo upravno razdelitev; to se je zgodilo predvsem zaradi našega splošnega družbenega in gospodarskega razvoja. Jasno pa se ta pot odraža zlasti v novem finančnem sistemu, s katerim se spreminja tudi vsebina dela ljudskih odborov.

Pod pojmom upravno-teritorialne razdelitve razumemo razdelitev republike na krajevna območja lokalnih organov oblasti, t. j. razdelitev na kraje, mesta in okraje. Ljudje to najpogosteje označujejo s pojmom »komasacija«, kar pomeni le združevanje upravno-teritorialnih enot, medtem ko so v upravno-teritorialni razdelitvi upoštevani tudi ukrepi, kot je razdružitev ali delna sprememba teh enot, določitev ali sprememba sedeža neke enote itd.

Upravno-teritorialna razdelitev pa nikakor ni le razmejitev krajevnih področij ljudskih odborov, marveč ima mnogo širši pomen, ker se z njo navadno ureja skladno tudi območje različnih političnih, gospodarskih, prostorskih in socialnih ustanov. S tako upravno-teritorialno razdelitvijo nastajajo neke prirodne zemljepisne in gospodarske enote.

Vzporedno z družbenim in ekonomskim razvojem postaja nujno, da se spreminja tudi teritorialna razdelitev,

kar omogoča uspešnejše izpolnjevanje nalog v korist vladajočega razreda. Zato je razumljivo, da upravno-teritorialna razdelitev v dobi fevdalne zaostalosti ali porajajočega se kapitalizma ni mogla biti takšna kot v času silnega razmaha gospodarstva v zadnjih desetletjih, niti ne more biti takšna kot v razvitih kapitalističnih ali pa socialistični državi.

Bistveni temelji vsake upravno-teritorialne razdelitve so: zemljepisna razčlenjenost in gospodarska razvitost ozemlja ter vsebina vsake oblasti. Stara Jugoslavija je do leta 1933 obdržala v glavnem takšno upravno-teritorialno razdelitev, kakršno je prevzela od Avstroogrske; storjene so bile le tiste spremembe, ki jih je narekovala državna razmejitev. Poglejmo le, kakšna je bila v bivši Jugoslaviji razdelitev zasavskih rudarskih revirjev, ki so bili razdeljeni na dva srezu; tako sta Hrastnik in Trbovlje pripadala k srezu Laško, Zagorje pa k Litiji. Takratni gospodi ni šlo v račun, da bi bile Trbovlje kot center revolucionarnega proletariata središče izrazitega rudarskega okraja.

Dosedanja delitev krajev in krajevnih ljudskih odborov je odigrala v prvih povojnih letih svojo veliko vlogo in je bila pomembna neposredno po naši osvoboditvi. Ves nadaljnji razvoj in rast naše ljudske oblasti pa sta pokazala, da je vas premajhna krajevna enota, da bi mogla prevzeti vse naloge nižjeupravnega oblastnega organa. Osnovanje občin bo dalo večjo zaokroženo lokalno gospodarsko enoto, ob čemer se bodo znižali stroški upravnega aparata in podobno. Ljudski odbori bodo občinam lahko prenesli celo

vrsto posameznih poslov na razne vaške organe, na zbornice volivcev, svete državljanov, komisije itd. Toda vse te organizacije, sveti in podobno pa ne bodo imeli značaj oblasti, ampak bodo samo pomožni organi, ki bodo opravljali določene posle v okviru in obsegu, ki jih bo zanj pooblastil občinski ljudski odbor.

Brez dvoma bo razlika v velikosti in obsegu občin v ravninskih predelih in občin v hribovitih krajih. Medtem ko bodo občine v ravninskih krajih velike, bo to teže v hribovitih predelih, zlasti, ker bodo nekatere občine ostale takšne, kot so bile doslej, tako n. pr. tudi bivši centri narodnoosvobodilne vojne in partizanski kraji (Cemšenik, Razbor itd.). Rečemo lahko, da so bili številni mali ljudski odbori velika šola za naše ljudi ter bodo svoje dosedanje izkušnje lahko s pridom uporabili v novih ljudskih občinah.

Skladno z razvojem našega gospodarskega življenja se je izkazalo, da način prejšnje ureditve ljudskih odborov v pogojih novega finančnega sistema in novih odnosov državnih organov do naših gospodarskih ustanov ni več mogoč in da so nujno potrebne večje gospodarske in upravne enote. Aktualno in nujno je postalo varčevanje v državni upravi uprašanje nadaljnjih naših kapitalnih gradenj ter uvrstitve vrednosti našega denarja in mobilizacija vseh razpoložljivih sredstev za zadovolitev ljudskih potreb in za nadaljnjo graditev socializma. Novi finančni sistem bo zaostрил varčevanje v izdatkih za državno upravo do skrajnosti in prisilil ljudske odbore k samostojnemu finansiranju svojih potreb. Ljudski odbori bodo v vse večji meri čutili težino vseh potrebnih izdatkov. Pri zadovoljevanju in finansiranju krajevnih potreb se ne bodo mogli zanašati več v tolikšni meri na pomoč in prispevek iz splošnih vsedržavnih dohodkov, pač pa na prispevke državljanov in gospodarskih organizacij in ustanov na svojem krajevnem področju. Ze sam ta moment narekuje iz ekonomskih razlogov združitve razcepljenih malih krajev in vasi v večje, gospodarsko močnejše upravno-teritorialne enote.

Združitve številnih manjših krajev bo predstavljala naravno geografsko, politično, gospodarsko in kulturno skupnost vseh v njej živčevih ustvarjalnih sil. Take enote naj bi bile nekak predhodnik tiste idealne krajevne skupnosti v socialističnem smislu, ki si jo zamišljamo pod pojmom »komuna«.

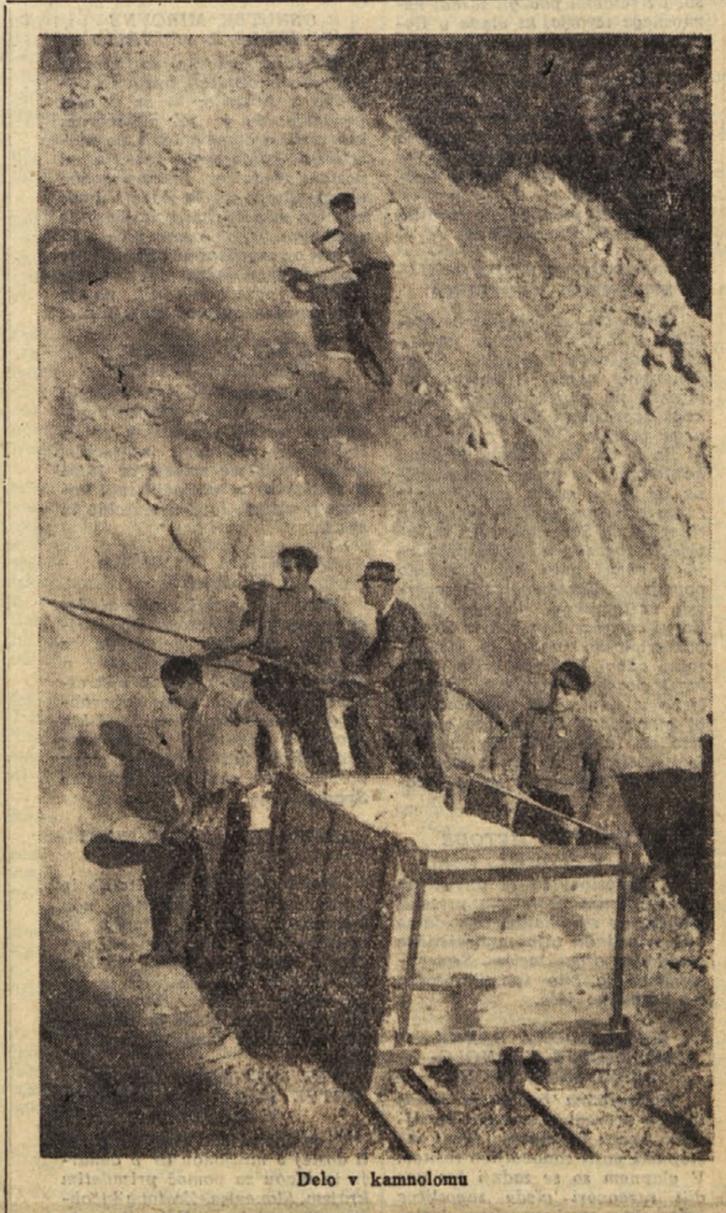
V nadaljnjem članku bomo obravnavali pojem občine in kakšni momenti so bili odločilni, da smo dali ljudskim odborom ime občinskih ljudskih odborov.

ZAGORSKI RUDARJI SO IZVOLILI DELAVSKI SVET

V sredo, dne 12. marca, so pri zagorskem rudniku izvolili 61-članski delavski svet. Volilo je 83,5% kolektiva, ostali pa se iz raznih vzrokov niso mogli udeležiti volitev. Neupravičeno je izostalo od volitev 6% delavcev.

Na volitve delavskega sveta so se dobro pripravili. Zlasti so skrbno izbirali kandidate na obratnih sestankih. Kandidatna lista je vsebovala 109 kandidatov iz najboljših delavcev in uslužbencev, tako da je delovni kolektiv imel možnost vsestranske izbire. Volitve so se vršile disciplinirano, razen na obratu Kotredž, kjer so bile oddane tri glasovnice z različnimi reakcionarnimi opazkami, kar je znak, da imamo med delavstvom še ljudi, ki jim ljudska oblast ni všeč.

Volitve so opravljali rudarji po obratih, ker je bilo nemogoče koncentrirati vse ljudi na eno mesto, zlasti še zaradi velike oddaljenosti obratov, ker bi zaradi tega trpela produkcija. Zato so bili tudi volilni listki sestavljeni po obratih, medtem ko so kandidatne liste, ki so bile nabite na obratih, navajale vse kandidate. Na ta način so se volitve izvedle demokratično, brez ovir in brez škode normalnemu obratovanju rudnika. Od izvoljenih članov delavskega sveta je 38 članov Partije.

Delo v kamnolomu

Osnovni predlopi upravnega odbora rudnika Trbovlje-Hrastnik za novi tarifni sistem

Na svoji zadnji seji v ponedeljek, 17. marca, je upravni odbor rudnika Trbovlje-Hrastnik sprejel važne zaključke glede novega tarifnega sistema na rudniku. Zelo važen je med drugim sklep, da se 13. plača, dodatek na službena leta, dodatek za delovno obleko, nadomestilo industrijskih bonov ter denarno nadomestilo za živilske bone vračunajo v temeljni dnevni zaslužek.

Ko je upravni odbor obravnaval kategorije delavcev, je osvojil mnenje, da se obdrže štiri kategorije, t. j. kategorija visoko kvalificiranih, kvalificiranih, polkvalificiranih in nekvalificiranih delavcev. Glede plač je bil storjen sklep, da osnovna plača po normi in osnovna plača po času ostane. Osnovna plača po normi naj bi bila za 10% višja kot ona po času, pri zunanjih delavcih pa bi ostala plača po času, ki bi bila enaka jamski plači po času.

Zelo važen za delavce je sklep, ki ga predlaga upravni odbor, da izčrpani delavci, ki grejo na druga lažja dela v jami ali pa na zunanja dela, obdrže isto kategorijo, kot so jo imeli v jami. Pomemben je nadalje sklep glede napredovanja profesionalstov; zanje se ustanove tri skupine: za prvo skupino

traja 3-letna čakalna doba, za drugo 6-letna, za tretjo pa 9-letna. Tako bo vajenec, ki je napravil pomočniški izpit, ostal tri leta v prvi skupini, nato pa bo napredoval.

Tudi glede del po normah nastopi sprememba; namesto njih se uvede akordno delo, progresivno nagrajevanje pa bi ostalo v veljavi le še za dela na premostu in v jalovini.

Delavci, ki bi delali po akordu, bi bili ločeni po zaslužku, in sicer dobi kopač 100-odstotni zaslužek, učni kopač 90-odstotni, vozač pa 80-odstotni. Zunanjim delavcem pa bi bila osnova za akordno delo njihova osnovna plača po času.

Mnogo se je razpravljalo o plačah delavcev in uslužbencev; upravni odbor je sprejel sklep, da se plače delavcev in uslužbencev izenačijo.

V tarifu plač vedno ne bo zajet plačni fond podjetja v celoti, ampak nekaj odstotkov manj, tako da bo imel rudnik zagotovljeno denarno rezervno, s katero bo zagotovljeno enakomerno izplačilo zaslužka.

Poleg vprašanja novega tarifnega sistema je upravni odbor razpravljal še o predlogu republiškega družbenega plana, ki se je z njim v celoti strinjal.

25. marca bodo rudarji volili delavski svet

Dne 25. marca t. l. si bodo trboveljski in hrastniški rudarji izvolili nov delavski svet. V njem bo 83 članov. V ta namen so bili pred kratkim po vseh rudniških obratih sestanki, na katerih so se sprejemali predlogi za kandidatne liste.

V novi delavski svet rudnika Trbovlje-Hrastnik je predlagano mnogo znanih udarnikov: Anton Zagoršek, Ernest Molan, Vili Rugl in Jože Grlic iz zahodnega obrata, Lovro Šumberger in Franc Marinko iz vzhodnega obrata, iz Hrastnika znani udarnik Martin Kmet, Matija Knez, Ernest Sihur, Anton Brečko in še drugi.

Poleg sprejema kandidatov za delavski svet pa so rudarji na vseh sestankih obravnavali družbeni plan rudnika. Posamezniki so se zelo zanimali za poročila referentov ter tudi že stavljali razne predloge, kako odkriti skrite rezerve, da se zmanjša plačni fond rudnika.

Reči moremo, da po osvoboditvi še ni bilo toliko zanimanja kot za te obratne sestanke. Nanje je prišlo nad 1000 delavcev, tako da lahko računamo, da je vsak četrti delavec seznanjen z družbenim planom podjetja, ki se je obravnaval v podrobnosti, saj je o njem poročalo vodilno osebje rudnika, med njimi direktor Alojz Ribič, glavni

inženir Preželj, inž. Vuksan, pomočnik direktorja Stanko Dolanc, Roman Turnšek, Plavšak, Kavšek, Podmenik in drugi.

Na volitve v novi delavski svet se rudarji živahno pripravljajo, zato bodo 25. marca opravili svojo dolžnost sto-odstotno. Posamezni obrati in volišča so si že napovedali medsebojno tekmovanje za kar najboljšo udeležbo na volitvah.

PRESKRBETI JIM JE TREBA PA SO ZADOVOLJNE

Trboveljske gospodinje so bile pretekli teden prav zadovoljne. Mestno trgovsko podjetje v Trbovljah se trudi, da bi gospodinje dobile kaj novega za prehrano svojih družin. Tako je v četrtek, 13. marca, prispela v Trbovlje večja količina suhomesnatih izdelkov iz znane tovarne v Križevcih. Trboveljske gospodinje so vso zalogo kupile, kjer so jim pridno pomagale tudi gospodinje iz Hrastnika in Zagorja.

Uprava mestnega trgovskega podjetja je v zadnjih dneh nakupila večje množine jajc, ki jim je nastavila ceno najprej na 8 din, pozneje pa celo na 7 din. Tudi na trgu je cena jajc padla na 8 dinarjev za kos, pa tudi po 7 dinarjev so se dobila.

25. marca bo ustanovni občni zbor Društva LRS za Združene narode, pododbor Trbovlje

POSTANIMO ČLANI TEGA DRUŠTVA, KI SE BORI ZA MIR

Trboveljčanom je še dobro v spominu proslava Dneva človeških pravic, ki je bila združena z zanimivim predavanjem »O pravicah človeka«. To je bilo v decembru lanskega leta, ob kateri priliki je bil izvoljen iniciativni odbor, čigar naloga je bila pripraviti vse potrebno za ustanovni občni zbor LRS za Združene narode, pododbor Trbovlje.

Poleg ustanovnega občnega zbora tega društva, ki se je že vršil v Ljubljani za Slovenijo, so imeli take zbornice že na Jesenicah in v Novem mestu, tretji občni zbor na našem podeželju pa bo v torek, 25. marca t. l. v Trbovljah. Zato je dolžnost vseh množičnih organizacij in sindikatov, da do tega dne pridobijo čimveč svojih članov za pristop k tej pomembni človekoljubni organizaciji. Te dni so prejele sindikalne podružnice v Trbovljah pristopne izjave k novemu društvu, ki naj jih člani izpolnijo in v dvojniki pošljejo uredništvu »Zasavskega vestnika« v posloppju uprave rudnika Trbovlje—Hrastnik.

Ustanovni občni zbor Društva LRS za Združene narode, pododbor Trbovlje bo v torek 25. marca t. l. ob 5. uri popoldne v trboveljskem Delavskem domu. Občni zbor bo združen z zanimivim predavanjem »O delu Organizacije Združenih narodov in o življenju narodov Libije in Indije«, predaval bo stalni radikalni politični komentator dr. Egon Tome iz Ljubljane, ki se je sam udeležil zadnjega zasedanja OZN v Parizu.

S pristopom v Društvo LRS za Združene narode in s polnoštevilnim obiskom ustanovnega občnega zbora v torek, 25. marca v Delavskem domu bomo tudi mi pokazali naša miroljubna prizadevanja za ohranitev miru v svetu. Ničče si ne želimo vojne, zato se bomo z vsemi silami borili za mir, prav tako pa se vsi udeležili tega zborovanja. Da bodo vsakomur jasni cilji novega društva, objavljamo v današnji številki pravila »Društva LRS za Združene narode«.

Uredimo naša naselja, vasi in mesta

Komunalni svet pri OLO Trbovlje je na svoji zadnji seji sklenil, da se takoj začne s temeljitim urejevanjem naših mest, vasi in naselij. Naša naselja, vasi in mesta imajo na splošno slab zunanji izgled, to pa v največji meri zaradi tega, ker nekateri ljudski odbori temu vprašanju niso posvetili dovolj pozornosti. Zgodnja zima pa je naredila na hišah, barakah, plotovih in podobno mnogo škode. Prav tako pa predstavljajo naše ceste in pota namesto slike urejenih prometnih vezi le blatne jarkove, ki se skozi nje te težko pride. Tako stanje naših objektov in prometnih vezi ne more biti v ponos nobenemu ljudskemu odboru, na drugi strani pa so take ceste sredi vasi pravo leglo za razne bolezni, saj se na njih razkrajajo najrazličnejši odpadki, v suhih dneh pa spet povzročajo oblake prahu, ki škoduje zdravju vseh, zlasti pa mladine. Da se izboljša to stanje, je komunalni svet pri OLO Trbovlje naslovil na predsednike MLO in KLO okraja Trbovlje posebno okrožnico, ki v njej pravi takole:

1. Pozvati je vse lastnike nedograjenih stanovanjskih hiš, ki so že dalj časa v gradnji ter vseljene, da v teku letošnje gradbene sezone kompletirajo svoje zgradbe z manjkajočimi obrtniškimi deli in fasadnimi ometi;
2. stare stanovanjske in gospodarske zgradbe naj lastniki renovirajo v okviru svojih finančnih možnosti, pri čemer pa je posebno pažnjo polagati na dela, ki ogrožajo nadaljnje okvare na zgradbah ter se štejejo kot normalna za redno vzdrževanje zgradb. Tukaj bi bila umestna skupna nabava apna in množično beljenje stavb;
3. energično je treba zahtevati, da se odstranijo iz neposrednih bližin no-

vozgrajenih stanovanjskih hiš in zaselkov vse pomožne zgradbe, ki so služile pri gradnji, nadalje razne lope, barake, drvarnice, svinjaki, kunčnice in podobno. Te zasilne zgradbe se bijejo z novimi stanovanjskimi zgradbami in kvarijo lice naših naselij.

4. posebno pažnjo je posvetiti hišnim ograjam, obdelavi vrtov, hišnim potem, nadzemnim odtočnim kanalom in sploh okolici stanovanjskih hiš. Odstraniti je polporušene ograje in jih nadomestiti z novimi. Obrezati je treba žive meje in jih eventualno na novo zasaditi.

5. v cilju olepšave naših naselij zainteresirajte vse prebivalstvo, da uredi okolico svojih hiš čim bolj lično z gospodinjskimi in cvetličnimi vrtni, z nasaditvijo sadnega drevja, posipanjem in ureditvijo pešpoti ter ureditvijo kanalizacije.

Prvi značilci pomladi

POZORI!

Današnja številka ima 6 strani, stane v kolportaži 6 din.

V zadnjih dneh po svetu

ROMUNSKO VOJAŠKO LETALO POBEGLJO V JUGOSLAVIJO

Pretekli četrtek je romunsko vojaško letalo pristalo na zemunskem letališču. Vojaška posadka letala je izjavila, da so iz Brašova z letalom pobegli zaradi neznanega terorja, ki vlada v Romuniji in težkega gospodarskega in političnega položaja. Po izjavi romunskega častnika Ghinea raste v Romuniji nezadovoljstvo, ker SZ prekomerno izkorišča romunsko gospodarstvo in vladajo tudi v romunski vojski težke razmere, ker imajo sovjetski častniki vso oblast.

Letalska posadka je prosila naše oblasti za zavetišče.

V PAN MUN JOMU NOBENEGA NAPREDKA

Razgovori za sklenitev premirja v Koreji še vedno ne kažejo nobenega napredka. Glede izmenjave vojnih ujetnikov delegaciji ne moreta doseči nikakega sporazuma. Izjave generalnega tajnika OZN, Trygve Lia, ki jih je dal na nedavni tiskovni konferenci, so precej pesimistične in je po vsem zavičevanju razgovorov po severni delegaciji sklepali, da Severnokorejci in kitajski zavezniki ne želijo premirja v enaki meri kot Združeno poveljstvo. Zaradi obtožbe severnih zastopnikov, da poveljstvo Združenih narodov vodi v Koreji bakteriološko vojno, je Mednarodni odbor Rdečega križa predlagal posebno komisijo, sestavljeno iz neutralnih oseb, ki bi bile porok za popolno nepristranost in je prosil obe vojskovoječi se stranki, da mu v najkrajšem času odgovorita na ta predlog.

FAŠISTIČNE METODE V ŠPANIJI

V Barceloni so te dni kljub mednarodnim protestom ustrelili pet članov sindikatov, češ da so bili pripadniki tajne anarhistične sindikalne organizacije. Šest obsojencev je bilo pomiloščenih na dosmrtno ječo.

MEDNARODNA BANKA POSREDUJE V ANGLO- PERZIJSKEM SPORU

Mednarodna banka že nekaj tednov posreduje v anglo-perzijskem sporu in skušajo njeni zastopniki najti zadovoljivo rešitev. V glavnem so se zadnji čas vodili razgovori glede zaposlitve britanskih strokojnikov. Izgleda, da je Perzija sedaj privolila v zaposlitve tistih, ki niso delali v Anglo-iranski družbi in je tudi Velika Britanija pripravljena, da prepusti odločitev o tem

vprašanju Mednarodni banki, medtem ko je prej zahtevala, da bi britanski tehniki morali imeti prednost pred nebritanskimi strokojniki. Izgleda, da so se v Tehernu sporazumeli tudi glede cene petroleja.

OSNUTEK MIROVNE POGODBE Z AVSTRIJO

Zahodne velesile so izročile SZ noto o osnutku mirovne pogodbe z Avstrijo, ki se v njej poudarja, da je SZ odgovorna, ker niti po devetih letih po moškoviški konferenci Avstrija ni postala neodvisna. Načrt pogodbe obsega 8 točk ter je glede sedmih dosežen med štirimi velesilami že sporazum, glede osme točke, ki govori o razdelitvi nemškega premoženja in vojnega plena in odstranitvi zasedbenih sil, pa je tudi dosežen načelni sporazum.

VELIKA KOVINARSKA STAVKA V ITALIJI

V Milanu, Torinu in Genovi je stopilo v stavko 250.000 kovinarjev zaradi prenikajočih plač. Italijanski kovinarji zahtevajo, da se jim plače zvišajo za 15%. V stavko so se vključili tudi kovinarji velikih tovarn Ansaldo in Breda.

AMERIŠKA OPORIŠČA V ŠPANIJI

Po izjavi ameriškega zunanjega ministra Achesona bo štirinajst članska vojaška delegacija z ameriškim veleposlanikom v Madridu na čelu začela v kratkem pogajanja glede uporabljanja mornariških in letalskih oporišč v Španiji. V kratkem se bodo začela tudi pogajanja glede posojila 100 milijonov dolarjev Španiji.

ITALIJANSKI TRGOVINSKI DOGOVOR S SZ

Nedavno je bil med Italijo in Sovjetsko zvezo sklenjen nov trgovinski dogovor. Italija bo uvažala iz SZ žito, mangan, antracit, mineralna olja, izvažala pa sladkor, olje, tekstilije in industrijske izdelke. Dogovor je bil sklenjen ne glede na italijanske reparacije Sovjetski zvezi.

PET MILIJONOV LIR ZA ZRTVE NARAVNIH NESREČ V SLOVENIJI

V angloameriški coni so zbrali doslej 5 milijonov lir v denarju in blagu za pomoč prizadetim krajem Slovenije. Zastopniki občin Repentabor, Nabrežina in Zgonik so preteklo soboto odpotovali v Tolmin, kjer bodo tamkajšnjemu odboru izročili prvi del zbrane pomoči v blagu v vrednosti nad pol milijona lir.

kuhanju in šivanju. Poslušale so pa tudi predavanja o slovenskimi računstvu, zemljepis, zgodovini, o politični zgodovini, družinstvu in kmetijstvu. Pridobljeno znanje bodo gojenke ponesle na svoje domove in tako bodo tudi one doprinele nekaj za izgradnjo socialistične domovine.

Zaključek tečaja je bil povezan s proslavo 8. marca. Po lepo zasnovanem govoru tov. Marinkove je sledil prisrčen. Dnevu žena primeren spored. Nastopale so gojenke s prizori in petjem, ki so bile podani prav lepo. Da je ta tečaj dobro uspel, je zasluga tovarišč Tavčarjeve, Skrabova, Goršinske, Sajovec, ki so se trudile s tečajnicami-novinkami. Pa tudi šivilja Zagorčeva jih je pridno urila v šivanju. Ob koncu se je tov. Zagarjeva zahvalila tudi domačemu učiteljstvu za njegovo vestno delo pri predavanjih. Zaključni proslavi je prisostvoval tudi predsednik IO OLO Trbovlje tov. Viktor Burkelje. Ob tej priliki se izreka zahvala Svetu za prosveto pri OLO Trbovlje, ki je gromito podprl tečaj, prav tako KZ v Loku in KLO Loka.

Litijske žene so lepo proslavile svoj praznik

V Litiiji in v Gradcu, ki se razprostira okrog dolgorova in predilnice, obstojata dve sekciji žena OF. V bodoče pa bodo obe sekciji žena združili v eno samo skupno organizacijsko enoto. V tej želji po skupnem sodelovanju so vse litijske, graške in okoliške žene priredile ob dnevu praznika žena v nedeljo 9. t. m. skupno proslavo. Prireditev je bila lepo organizirana in je bila pri nas to ena najlepših akademij v zadnjem času. Vršila se je v dvorani Fizkulturnega doma in je privabila toliko publike, da je dvorana mogla sprejeti le polovico gostov. Ta prireditev je pokazala na našo rano: za prireditev večjega obsega potrebuje Litiija mnogo večje dvorane od sedanje Fizkulturne. Le kdaj jo bomo dobili?

Na prireditvi praznika (ena 9. III. so sodelovale naše žene, prireditev pa je dobila značaj množičnega sodelovanja, ker so nastopali še drugi prosvetno kulturni aktivni, tako gimnazijski pevski zbor, gimnazijski orkester in mladinska skupina. Sodelovali so tudi učenci litijske ljudske šole in najmlajši cici-bančki iz otroškega vrtca.

Vse točke so bile dovršeno naštudirane, zato publika tudi ni štedila s priznanjem.

Uvodno besedo je spregovorila tov. Minka Strlekarjeva — s partizanskim imenom Slavka.

Tov. Strlekarjeva je govorila o tradicionalnem prazniku žena, ki ga praznujejo napredne žene že od leta 1913. Jugoslovanske žene so praznovala ta praznik že takoj po prvi svetovni vojni. Toda takrat ga niso praznovala v zakurjenih dvoranah, kakor sedaj, temveč na prostem, skrivaj in še tam so jih preganjali — zandarji.

Med vojno je pomenil praznik žena mobilizacijo naprednega ženstva v borbi proti okupatorju. V teh borbah so si priborile enakopravnost z moškimi tovariši. Zda jo vojni pa proslavljamo praznik žena s pregledom našega delovanja in korist socialistične domovine.

Nato je govornica prikazala življenjske žene v kapitalističnih državah, kjer še ne uživajo svobode, tako na primer v Švici in na Španskem ter v kolonialnih deželah. V nekaterih državah volijo le pismene žene. Tudi v Ameriki ne prejema žena iste plače kakor moški. V Angliji, Švici, Italiji in Nizozemski prejema žene samo 50% do 55% plače, dočim so v Jugoslaviji, po zaslugi socialistične revolucije, žene izenačene z moškimi.

Nato je prikazala potek borbe jugoslovanske žene za svobodo ter je naštel vse pravice, ki si jih je izbojevala jugoslovanska žena: za enako delo dobiva enako plačilo. Ima pravico do plačnega porodniškega dopusta. Zaščiten je tudi zdravstveno. Žene grade skupno z moškimi socializem. V novi Jugoslaviji je žena sploh izenačena s pravimi moškimi.

TUDI V SENOŽETH SO PRAZNOVALI 8. MAREC

V nedeljo 9. marca so tudi Sentlamberčani proslavili mednarodni dan žena. V Gasilskem domu so pionirji skupno z mladinci pod vodstvom učiteljstva priredili proslavo, ki so nanjo povabili vse matere in ostale prebivalce tamkajšnjih vasi.

Tovarišica Minka je v svojem uvodnem referatu prikazala zbranim položaj žene-matere, delavke in kmetice v prejšnji Jugoslaviji ter njeno življenje vse od ustanovitve tega praznika preko NOV do danes. Temu poročilu so sledili prizorčki najmlajših pionirjev, pesmi materam in enojankam »Matice«.

Udeležba na proslavi je bila kar številna, zlasti še, ker se je v okviru te proslave vršil v šoli rodiljski sestanek, ki je bil prav dobro obiskan; dober obisk kaže, da se stariši zanimajo za šolsko delo svojih otrok.

Prostovoljni prispevki, ki so se pobrali ob tej priložnosti, so namenjeni Tolmincem. V to akcijo so se vključili tudi šolski otroci, ki so zbrali tudi vsoto denarja, iz česar vidimo, da ja tudi je v njih razvito sočutje in pripravljenost pomagati, kjer je pomoč potrebna. Čeprav je število pionirjev na šoli nizko, so vendar darovali v ta namen preko 1200 din, kar da skupno s prostovoljno vstopnino 2000 din.

OGLAŠUJTE V »ZASAVSKEM VESTNIKU«!

camo moškega. Mnogo žena je poslank Žena stopa svobodno v vse poklice. Otroški vrtci in jasli jo razbremenjujejo pri materinstvu. Zato je lahko tudi v industriji mnogo naših žene-mater. Na jugoslovanskih univerzah študira 14.000 žena, dočim jih je bilo v predvojni Jugoslaviji le okrog 4000.

Delavke imajo vse možnosti za doseg kvalifikacije in nadaljnje strokovno usposabljanje.

Tudi kmečka žena uživa sadove politike, ki jo vodita KP in naša ljudska oblast, ki je uknila kmetu obvezno odajda ter sprostila trgovino.

Zda sicer še ne razpolagamo z vsemi življenjskimi in industrijskimi potrebščinami v taki množini, da bi že krili vse naše potrebe. Čim pa bomo končali naš petletni plan, bomo dvignili življenjski standard našega delovnega človeka.

Tov. Strlekarjeva je govorila nato še o težavah, ki nam jih povzročajo informbirojska gonja ter pozvala vse navzoče žene k dvigu naše produkcije, da bo doprinos žena k skupnosti še bolj izdaten.

S posebnim odstavkom se je obrnila na naše vzgojiteljice ter je dejala:

Učiteljice, profesorice, vzgojiteljice in negovalke, ki vam naša država zaupa najdražje kar imamo, to je našo dečo, naše otroke, imete za svojo glavno skrb brigo za našo mladino, za naš mladi naraščaj. Ni dovolj, če so otroci oblečeni in nahranjeni, za nas je tudi važno, da bodo vzgojeni v duhu nove Jugoslavije in brez vpliva sovražne duhovščine. Ne dovolite, da bi sovražniki

nove Jugoslavije zastrupljali in odtujevali naše otroke. Cuvajte naše otroke in bditte nad njimi, da bodo postali dostojni državljani naše socialistične skupnosti.

Slavnostna govornica je žela za svoja izvajanja hvalno priznanje vse dvorane.

Zatem pa se je razvil ostali program slovesne akademije, nastopili so: gimnazijski pevski zbor pod vodstvom tov. prof. Verena Korošca, gimnazijski orkester, ki ga vodi tov. prof. Drago Bitenc; ritmične vaje gimnazijk (Ob tabornem ognju, Slovenka sem, Lipa zelena), deklamacije najmlajših iz otroškega vrtca (Mamici v pozdrav), deklamacije učencev ljudske šole ter prizor s petjem 4. razreda ljudske šole »Pot skozi trpljenje k svobodi«, ki ga je postavila učiteljica tov. Iva Zupančičeva.

Deklamacije naših žena, tov. Slavke Poglavne (Kaj nas je Lenin naučil in Dete so mi ubili) ter simbolično delo »Talcem«, ki so ga prikazale naše članice AFŽ ob petju in glasbi, so dokazale, da so tudi naše žene odlične prosvetne aktivistke.

Slovesna akademija je bila zaključena s simbolično živo sliko, ki je napravila na vso številno publiko globok vtis in dovršeno zaključila proslavo praznika žena. Prav je, če zabeležimo, da je bil oder dnevu primerno in zelo lepo urejen. Ob dnevu praznika žena so litijske in graške žene čestitale vsem delovnim ljudem tudi preko Radia-Ljubljane. Ta pozdrav je veljal zlasti naprednim ženam in partizanskim materam doma in v tujini.

Kaj bomo napravili v tednu cest?

Kakor vsako leto spomladi in jeseni, se tudi letošnjo spomlad pripravljamo za posipanje cest. Ni morda naključje, da opravljamo ta dela v spomladanskih in jesenskih mesecih, pač pa je to nujno potrebno, saj je ta čas za takšna dela najbolj pripraven, ker so ceste od padavin in spomladanskih in jesenskih mesečih omeščane. Iz tega razloga posipamo in utrjujemo naše ceste spomladi, da je v poletnih mesecih mogoče na njih neoviran promet.

Kako velikega pomena so ceste za naše gospodarstvo, vidimo med drugim tudi iz Marxovega izreka, ki pravi, da dobi proizvodnja svojo pravo vrednost šele tedaj, ko pride blago do potrošnika. Da pa pride blago do njega, so nam potrebne železnice in ceste. Skrb, da so naše prometne žile vedno v brezhibnem stanju, pa se seveda ne tiče samo cestarja, marveč je interes nas vseh, da hodimo po lepih cestah, očiščenih od blata. Vozila, pa najsi so to motorizirana ali pa vprežna, se mnogo manj kvarijo, če ceste niso kotanjaste in vijugaste, pač pa lepo urejene, izravnane in posute, saj se na takih cestah odvija ves promet mnogo hitreje, kar je v našo korist, saj je čas — zlato.

Kritično stanje našega cestnega omrežja nam je vsem dobro poznano, zato ni potrebno, da to vprašanje razlagamo podrobneje. Naša finančna in operativna sredstva so ob času zaradi drugih velikih izdatkov, zlasti pa zaradi nujno potrebnih kapitalnih gradenj v naši socialistični državi premajhna za neoporečno vzdrževanje naših cest, posebno še, če pomislimo, da je treba nadomestiti, kar je bilo v preteklosti zamujeno. Zaradi tega je nujno potrebno, da priskočijo našim KLO na pomoč z delovno silo in s prevoznimi sredstvi vsa naša gospodarska podjetja, naše množične organizacije: OF, sindikati, AFŽ, LMS ter ostala društva in ustanove. To bomo storili v našem okraju v Tednu cest, ki bo trajal od 23. do 30. marca t. l. V teh dneh bomo opravili potreben popis vseh naših cest, očistili bomo odtočne jarke, popravili občestne ograje, odvažali blato itd.

Da se organizira delo v Tednu cest, so se vršile že predhodno sektorske konference v Zagorju, Radečah, Izlakah in Hrastniku. Ta konferenca je dobro uspela v Zagorju, delno pa tudi v Ra-

dečah in Izlakah. Ostali KLO naj skličejo na svojem območju seje, kjer naj se pomenijo, kaj vse je potrebno storiti, da bo Teden cest potekel res kar najbolj uspešno.

OLO Trbovlje, uprava cest.

LETALO ZA ENEGA MOŽA

Vodnik pri mornarici ZDA, Daniel Murphy iz Pittsburga, je pred kratkim demonstriral v Washingtonu helikopter za enega moža.

Novo letalo, ki so ga krstili za »Hoppi-Copter«, nese vojaka v polni bojni opremi na kratke proge in lahko pristane na poljubnem mestu. Novo letalo še preizkušajo in izpopolnjujejo.

Novice iz Loke pri Zidanem mostu

Ljudska univerza v Loku je priredila 6. t. m. predavanje v Radici. Tov. učitelj je imel nadaljevanje svojega referata »Zgodovina Benekih Slovencev«. V Radici je namreč mnogo družin, katerih očetje ali dedje so bili iz Primorske ali Benečije.

Predavatelj je prikazal v svojem predavanju največjega moža Benekih Slovencev in še sedaj živečega 89-letnega pesnika Ivana Trinka-Zamejskega; v svojem govoru je prikazal Ivana Trinka kot pesnika, glasbenika in umetnika-risarja ter borca za narodnostne pravice svojih rojakov — Benekih Slovencev.

Ob tej priliki je predavatelj kot tolmarski rojak prikazal navzočim, kako velika elementarna nevednost je zadela prebivalce Tolminske oz. Gornjesoke doline, s katerimi sočustvuje tudi tukajšnje prebivalstvo.

Zaključek gospodarskega izobraževalnega tečaja v Loku je bil v nedeljo 9. marca. Tečaj se je začel 21. januarja in je trajal 6 tednov. V tečaju je bilo 18 gojenk, ki so redno, štirikrat tedensko obiskovale pouk. V tem času so se praktično usposabljale v

kuhanju in šivanju. Poslušale so pa tudi predavanja o slovenskimi računstvu, zemljepis, zgodovini, o politični zgodovini, družinstvu in kmetijstvu. Pridobljeno znanje bodo gojenke ponesle na svoje domove in tako bodo tudi one doprinele nekaj za izgradnjo socialistične domovine.

Zaključek tečaja je bil povezan s proslavo 8. marca. Po lepo zasnovanem govoru tov. Marinkove je sledil prisrčen. Dnevu žena primeren spored. Nastopale so gojenke s prizori in petjem, ki so bile podani prav lepo. Da je ta tečaj dobro uspel, je zasluga tovarišč Tavčarjeve, Skrabova, Goršinske, Sajovec, ki so se trudile s tečajnicami-novinkami. Pa tudi šivilja Zagorčeva jih je pridno urila v šivanju. Ob koncu se je tov. Zagarjeva zahvalila tudi domačemu učiteljstvu za njegovo vestno delo pri predavanjih. Zaključni proslavi je prisostvoval tudi predsednik IO OLO Trbovlje tov. Viktor Burkelje. Ob tej priliki se izreka zahvala Svetu za prosveto pri OLO Trbovlje, ki je gromito podprl tečaj, prav tako KZ v Loku in KLO Loka.

to tako važno opravilo, so se spet napravale v normalno lego.

»Hm,« je dejal stari sluga; začudeno je majal svojo sivo glavo, nato pa je prestavil veliko šolsko mapo izpod leve pazduhe pod desno. »Hm,« je spet začel, »odkod le ve ta tuji človek — odkod le ve ta tuji človek...?« Sivlasi Prašnikar je imel čudno navado, da ni nobenega stavka izgovoril do konca; vedno se je sredi stavka ustavil, potem pa njegovo prvo polovico še enkrat ponovil. »To je prav tako dobro,« mu je večkrat zatrjeval direktor Globočnik, kajti od njega se je navzel že čudne navade. Je že tako na svetu: če živi dva človeka polnih trideset let dan za dnem skupaj, potem prevzame kakšno tako navado od drugega kar mimogrede. Posebno še, če se ti zdi imenitna.

Neznani mož je bil medtem že na vrhu prvih stopnic, kakor je opazil sluga, ki je radovedno pogledal za njim. Tukaj pa se je tuje ustavil; gledal je izhोजne stopnice in z nasmehom opazil, da so bile na desni bolj obrabljene kot na levi.

Ko je prišel vrh drugih stopnic, je spet ustavil korake. Pogledal je skozi okno. Pred njim je bilo prostrano šolsko dvorišče. Zaprl je oči.

»No, sedaj bom pa videl, če nisem vse pozabil; najprej mora biti na dvorišču velik prostor z rumenim peskom.« In res: ko je odprl oči, je videl, da se ni zmotil; pred njim se je

raztezal lep, širok pas rumenega peska. — In potem pride majhen travnik,« je nadaljeval sam pri sebi in spet zamajal. Ko je spet pogledal, je opazil, da je bilo v resnici tako; tamkaj je bil širok kos travnika.

— In nato mora biti tamkaj potok, pravi resnični potok na šolskem dvorišču; povejte mi še kak kraj na svetu, kjer ima gimnazija na dvorišču potok!

Da, spet je bilo tako; pred njim se je svetilki potok, na bregu pa je bil ozek trak snega. In tamkaj dalje je bil čez potok most. Preko njega si prišel na veliko šolsko telovadišče in igrišče. Sveta nebesa — to je bilo res prekrasno šolsko dvorišče!

Neznaneč je začel spet sanjariti. Misli so mu uhajale v preteklost. Videl se je, kako se podi s svojimi tovariši po tem dvorišču. Tam v kotu stoji dolg Glavač, z rokami uprt na kolena; čez njega je skakal kozla. In tam dalje so se pripravljali v pavzi ob desetih dopoldne na Ksenofona. Da, da — da, da! In tam za potokom je stal grič, kjer so se tepli in borili, ko je hodil še v nižje razrede. Da, s stisnjenimi zobmi so se tepli za ta grič, na življenjske in smrt, vsako soboto popoldne.

Tujec je segel z roko na čelo in se nasmehnil; tamkaj je bila še danes majhna brazgotina, ki jo je dobil v teh bojih za šolski grič.

Zamišljen v preteklost je stopal po stopnicah.

Pred njim je stala dolga vrsta razredov. Vsak razred je poznal. V vsakem je sedel po vrsti. Polnih devet let. Odprl je vrata nekega razreda. Nad

vrati je bila tablica z napisom »IIB«. In spet se je čudil kot takrat: zakaj so bile na tablici štiri črtice in zakaj ne črtica pred rimsko petico.

Tam je stal kateder. Da, da, kateder. Vzdihnil je, čisto nalahko je vzdihnil. Se vedno je bilo v razredu štirinajst klopi kot nekoč. Na zidu je visela slika deželnega glavarja, tamkaj je bila Pallas Athena, boginja znanosti in umetnosti, prav tako Zeusova glava z velikimi kodrastimi lasmi — vse, vse je bilo še kot nekoč...

In stara šolska tabla je stala tamkaj in ga gledala. Gledala ga je kot takrat: učeno in grozeče. Obraz je imela ta tabla, pravi obraz; bil je obraz učenosti in znanosti, ki ga je gledal strogo, neizprosno. Usedel se je v neko klop. Seveda je bila zanj premajhna, veliko premajhna. S koleno se je zadel ob njo. Pa kaj zato!

Prav tiho in pridno je sedel v klopi in gledal spet v črno lakirano šolsko mizo. Stala je na istem mestu kot nekoč. In glej — pod plastjo laka so se svetlele neke konture, konture dveh črk; komaj, komaj da si jih opazil. Toda on jih je takoj spoznal; najprej črko A in za njo črko L. Anica Likar! Da, tako se je pisala ona, njegova prva, tih ljubica, o kateri pa lepa pravljata deklica ni vedela nič. Nobene slutnje ni imela o tej tih in vendar tako topli ljubici, čeprav je stanovala tamkaj za potokom, takoj zraven griča, kjer se je naš junak dojeval. Da, izhोज te ga obsevanega dekleča je upihoval svoje velike zmupe.

Pa ne, da bi bil boječ — oh ne, nasprotno! Toda tistega dne, ko se je

ohrabril, da jo bo pozdravil, je zbolela. Prehladila se je in dobila pljučnico. Čez teden dni so jo pokopali...

»Naglič! Odiseja, stran 96, drugi odstavek. Začnite!«

Ob tem ostrem glasu s katedra je strepetal; velikega, širokoplečega moža je zabeležil, ker se ni zadosti pripravil na Odisejo.

In spet se je nasmehnil, bolesto nasmehnil. Kakšne glasove ti pač pričarajo spomini! Kolikokrat je ta mož tam doli v Avstraliji planil kar sredi noči iz postelje, kjer je v sanjah ne vem kolikokrat delal svoj ustni in pisni izpit Sestnajst profesorskih oči je gledalo v njega! Da, da! Tudi sredi opoldneva, v najhujši pripeki se ni v Avstraliji nikoli tako strašno potil kot takrat ob izpitu v gimnaziji...

Ne, ne, lavorik si ni nabral v tej starodavni hiši. Veriga težavnih pasov so bili njegovi prehodi iz razreda v razred. In spet je videl direktorja gimnazije, ki mu je več kot enkrat potrkal po rami:

»Komaj z največjo silo, Naglič, komaj z največjo silo!«

Cemu je torej prišel po osemnajstih letih iz Avstralije nazaj? Kaj ga je gnalo, kaj ga je vleкло, da je spet obiskal to staro častljivo hišo, ki mu ni nikoli spetala vencev? — Spet se je nasmehnil...

Ko se je pred osmimi dnevi vrnil z ladjo v domovino, je v kavarni spet prebrl domače liste. Pročasi z neko zbranostjo, pobožnostjo je uvažal domače novice; kot svojo najljubšo jed, ki mu jo je pripravila mati, ko je prišel na počitnice. In ko je prebral te

F. M.:

KOMAJ ZADOSTNO

Stara Vrhovčeva ulica je še ravnokar odmevala od hrupa, ki so ga delali po njej študentje. Odhajali so na novoletne počitnice. In za pet minut pozneje je bilo v veliki sivi hiši, ki so ji rekli Vrhovčeva gimnazija, spet vse tiho in mirno.

Toda stoj — velika glavna vrata šole so se še enkrat odprla. Stari, sivolasi sluga gimnazije Prašnikar je še enkrat pomolil glavo skozi vrata. Z levo nogo jih je odrinil, nato pa jih začel ogledovati in nekaj iskati. Tako je bil zatopljen v svoje delo, da ni opazil velikega moža, ki je prišel po sedmerih izhोजnih stopnicah do glavnih šolskih vrat, okrog katerih se je smukal Prašnikar.

»Oprostite — ali je gospod direktor Globočnik še v pisarni?«

Solski sluga se je nepričakovane vprašanja tako ustrašil, da je popolnoma pozabil kihnuti, na kar se je že pripravil.

»Da, gospod direktor profesor doktor Globočnik je še v svoji pisarni,« je važno pojasnil stari sluga.

»Prav lepa hvala,« je odgovoril tuji mož in že odhitel v vežo.

»Drugo nadstropje, desno, zadaj,« je šolski sluga še zaklical za njim.

»Ze vem, že vem, gospod Prašnikar, ne dajte se motiti!«

Nad temi besedami je bil sivolasi šolski sluga tako presenečen, da je že drugič pozabil na kihanje; nosnice, ki so se mu že razširile in pripravile na

Zagorje - središče bodoče mestne občine

Po novi upravni razdelitvi bo obsegal občinski ljudski odbor Zagorje dosežani KLO Zagorje, KLO Kisovec-Loke in KLO Kotredež, izzemši vas Cebine, ki jo prevzame občinski ljudski odbor Trbovlje. Nova ljudska občina Zagorje bo imela 7446 hektarov površine in okrog 8700 prebivalcev. Združeni kraji sestavljajo po novi razdelitvi glede na premogovnik Zagorje in ostalo lokalno industrijo zaključeno gospodarsko celoto. Tako bo gospodarsko, politično in kulturno središče bodočega občinskega odbora oziroma mestne občine okraja Zagorje, ki se že dalj časa poteguje za naslov mesta. Razvoj kraja Zagorje je zanimiv, še bolj pa perspektiva razvoja tega kraja. Zato bomo danes o Zagorju nekaj več napisali.

Zagorje leži ob južnem pobočju srednjegorskih grebenov, ki nastopajo kot podaljšek Kamniških planin. Zagorsko dolino zapirajo od vseh strani vrhovi, na jugu Konec (673 m), na severu Tabor (770 m), Javor (1131 m) in Kukla (740 m), na zahodu pa Jablanski vrh (919 m). Zagorje nima nobene tranzitne ceste; s Savinjsko dolino je povezano po dolini potoka Medije in Bolske preko Trojan, odkoder ima izhod tudi

predni delavski elementi izživiljali in uveljavljali predvsem v kulturnih društvih kakor v »Svobodi«, zlasti pa v »Vesni«. Ves čas diktatorske nasilne vlade Karadžrdževićev je Partija v ilegali organizirala razne politične manifestacije, stavke in podobno. Zato tudi ni naključje, da je bil ravno v bližini Zagorja, namreč na Cebinovem, leta 1937 ustanovljen kongres Komunistične partije Slovenije, pač pa zaradi tega, ker so živeli v tem kraju tedaj najboljši borci za delavske pravice. Tudi v narodnoosvobodilni vojni je bilo Zagorje med prvimi kraji v Zasavju, ki so dali sorazmerno s številom prebivalcev največji odstotek borcev in žrtve.

Po osvoboditvi se Zagorje vse bolj in bolj razvija. Število prebivalcev narasča, nastajajo nova podjetja, zidajo se stanovanjske hiše in drugi važni objekti. Premogovnik je proizvodnjo premoga zelo povečal, povišalo se je seveda tudi število rudarjev. Jamski obrati se mehanizirajo, urejajo jih s sodobnimi izvažalnimi napravami. Ki so naročene v tujini. Od leta 1945 so nastala v Zagorju in okolici sledeča važnejša nova podjetja: opekarna v Potoški vasi, tvornica klevja, krojaška de-

lahko samo s preskrbo primerenega stanovanja. Reflektantov na stanovanje je danes v Zagorju okrog 700. Glede na potrebna popravila in obnavljanje sedanjih stanovanjskih zgradb je potrebno samo za tiste, ki žive v Zagorju, okrog 310 stanovanj. Čeprav gradijo delavci stanovanjske hišice, je vendar njih število premajhno, da bi krilo tekoče pomanjkanje stanovanj ali vsaj delno ublažilo stanovanjsko stisko. Če pomislimo, da znaša letni prirastek prebivalstva v Zagorju povprečno 2,62 odstotka, je jasno, da bo treba vprašati zgraditve zadostnega števila stanovanjskih hiš postaviti pred vsemi drugimi vprašanji na prvo mesto.

V zvezi s precejšnjim prirastkom prebivalstva se pojavlja v Zagorju še eno vprašanje, ki postaja zadnje čase zelo občutljivo; to je vprašanje zaopolitve vdov; neporočenih deklet in tudi fantov od 14 leta starosti, ki ne obiskujejo šole ali se ne učijo kakšne obrti. Računajo, da je samo vdov in deklet okrog 600, ki bi se rade zaposlile v lahki industriji. Na vsak način bo treba v Zagorju osnovati oz. zgraditi kakšno primerno tovarno za navedeno odvečno delovno silo.

V komunalnem gospodarstvu se je IO KLO Zagorje lotil že pred leti gradnje novega vodovoda. Lani so položili vodovod od Ribnika do Toplic. Ta vodovod bo daljal, ko bodo položene vse cevi notranje premera, okrog 10 litrov vode na sekundo. V letu 1952 bodo morali začeti izmenjavati že obrabljene cevi starega vodovoda, v prihodnjih letih pa bo treba položiti vodovod od Šemnika do Kisovca (4,5 km). Ta vodovod bo daljal na sekundo 7-8 litrov vode, torej z zajetjem v Ribniku okrog 17 litrov na sekundo, kar bo zadostovalo za dolgo dobo let tudi pri močnem prirastku prebivalstva.

V Zagorju bo treba temeljito preurediti kanalizacijo, ki je postala ponekod pokvarjena, drugod pa bo ovirala bodoče prometne žile. Na teh delih so sicer stalno zaposleni specialni delavci, vendar bo treba predvsem preskrbeti dovolj kanalizacijskih cevi s primernim premerom.

Od 17 kilometrov cestnega omrežja odpade okrog 70% na neurtne ceste, iz česar sledi, da je njih stanje glede na povečani promet slabo, ker ne morejo zdržati preobremenitve. Cestno razsvetljava so začeli uvajati v glavnih ulicah Zagorja; sčasoma bodo dobile električno luč tudi vse stranske ulice.

Za svoj kulturni razvoj potrebuje Zagorje dovolj velik, prostoren kulturni dom, v katerem bi imele vse kulturne organizacije in društva svoj življenjski prostor. Inicijativni odbor za gradnjo takega doma je že postavljen.

Glede na perspektivno povečanje prebivalstva bo treba v Zagorju zgraditi ljudsko šolo za 930 učencev ter otroške jasli za 50 mest.

Kakšne so perspektive za razvoj industrije v prihodnjih letih? Rudnik bo povečal svoje obrate v proizvodnjo, zlasti po 10 do 20 letih, ko bo izkoriščanje premogovnega sloja v Trbovljah predvideno izčrpano in se bo težišče rudarskega dela preneslo na Zagorje. Premogovnik bo v tem času zaposloval perspektivno 30% več delovne sile kot leta 1950; pri ostalih industrijah je predvideno, da bodo apnenice povečale leta 1960 proizvodno kapaciteto za 25 odstotkov, opekarna pa za 328%. V načrtu je graditev tovarne za barve in steklarna, kar je utemeljeno glede na ležišča karbonskih škrljencev in kremenčastega peska, ki se nahaja v bližini Zagorja.

Pod takimi pogoji in perspektivami bo mesto Zagorje leta 1960 doseglo 6450 prebivalcev, medtem ko jih je leta 1950 imelo 4990. Jasno je, da bo bodoča mestna občina Zagorje štela mnogo več ljudi, kot navedeno v uvodu. Rast, razvoj in napredek tega kraja pa je seveda odvisen tudi od tega, kako bodo tamkaj živeči ljudje delali, kako gospodarili in kako se bodo politično izživiljali.

Za naše kmetovalce

NAŠ SADNI IZBOR

Prizadevanje najboljših sadjarjev v našem okraju, nuditi našim kmetom-sadjarjem sadno drevje, ki bo za naše kraje najboljšje in bo odporno proti mrazu in sadnim škodljivcem, ki bo skromno in neizbirčno za zemljo in lego, vendar pa dobro, je rodilo v teku let lep uspeh, tem pionirjem v sadjarstvu se je posrečilo najti in določiti sadne sorte, ki bodo za naše razmere najpripravnjše.

Na vse lege, sončne in senčne, srednje in višje sadimo: bobovec, ontario, lebel in carjevič.

Prvi dve jabolčni sorti počakata čez pomlad, lebel do meseca januarja, carjevič pa do februarja. Te sorte so skromne za lego in zemljo, so izredno rodovitne in primerne tudi za hladnejše kraje.

Okoliščina, da moramo zalagati s sadjem naše industrijske kraje, je narokovala, da smo se odločili za sorto lebel, dasiravno zaradi prepričlega tavnina ne daje prvovrstnega sadja, vendar pa je v naši sadni trgovini in pri potrošnikih splošno zahtevano in priljubljeno sadje.

Tanka lupina carjeviča sicer ne prenese daljših transportov, vendar pa je zaradi svoje skromnosti, lepega in zdravega plodu ter izredne rodovitnosti kakor tudi zaradi prvovrstnega sadjevca splošno razširjen in od potrošnikov iskan sadež. Zori v mesecu novembru in se drži, dobro vkleten, do spomladi. Zaradi splošne odpornosti proti mrazu in boleznim ter enakomerne rasti je odlični deblotvorec.

Plod ontario je ploščate oblike, pordeči v kleti, drži do spomladi in dalje; meso je sočno, okusno, rumenkasto ter izredno rodovito, zaradi česar mu je treba bolj streči kot bobovcu, ki ga že vsakdo pozna.

Srednja sončna lega: bellčnik, mašancelj, krivopecelj.

Bellčnik zori sredi julija ter je zaradi svoje rodovitnosti, zgodnjega zorenja, lepe oblike dobrodošel kot prvenec na našem sadnem trgu.

Mašanceljnu so dobrodošle naše sončne lege in zmerno vlažna zemlja. Kakor bobovec, je tudi mašancelj splošno znana sorta in je v dobri sončni legi odporna tudi proti škrlupu.

Plod krivopeceljna je valjaste oblike in postane v kleti rdečkasto rižast. Drži se čez pomlad. Drevo je za bolezi neobčutljivo, skromno in izredno rodovito. Posebno mu godi bolj globoka in vlažna zemlja.

Višje sončne lege: krivopecelj, pisani kardinal, blenheimska renata. Plod kardinala je precej debele, rebaste in neenakomerno oblike. Drevo ni zahtevno, je zdravo in rodovito; dobro vkleten sad počaka do zime.

Blenheimska renata je precej debelega plodu, ploske oblike. Zori čez zimo. Nezahtevna glede lege in zemlje. Uspeva boljše v višjih hladnih legah.

Nižje sončne srednje lege: lepi boskop.

Plod je zelo debel, podolgovat, zelenkasto rumen, nekoliko posut z rjo, sočnega, dišavega mesa; iskana namizna sorta. Drži do spomladi. Najbolj pospešujejo njegov razvoj ilovnata tla v nižinah in v srednjih legah.

Višje senčne lege: gdanski robač, krivopecelj.

Plod gdanskega robača je srednje debel, rebrast in karminasto rdeče barve. Zelenkasto meso je pod kožo nekoliko rdečkasto. Ima vinski okus. Uspeva v suhi in skromni zemlji. Počaka do zime. Poleg navedenih sort pa se za ugodne in sončne lege priporočajo še posebno sadje kakor: kanada, šampanska renata in zlata parmena.

Kanada je negovanček vinskih krajev, izredno lepo uspeva in rodi tudi v naših zavetnih, toplejših legah v ne preveč vlažni zemlji. Je prvovrstna namizna sorta svetovnega slovesa.

Šampanska renata: plod je srednje debel, ploščate rebaste oblike, v kleti porumeni, počaka čez spomlad.

Tršato drevo se zadovolji tudi z bolj vetrovno lego, dobrodošla pa mu je globlja zemlja.

Zlata parmena: zlatordečkast plod je sočnega, dišavega mesa ter je vedno v vrsti kot prvovrstno namizno jabolko svetovnega slovesa. Prvotna bujna rast zastane v poznejših letih zaradi izredne rodovitnosti, zaradi česar je treba drevesu vedno gnojiti, obdelovati zemljo, sicer postane plod krmižljiv in škrlupast.

V zagorskem okolišju je precej razširjeno prinčevno jabolko. Plod je valjaste oblike, rumene barve z enakomernimi rdečimi progami. Počaka do januarja ter ni zahtevno glede lege in zemlje, je zelo rodovito, primerno za mrzlejšje kraje in rodi tudi v višjih sončnih legah.

Sorte, določene po tem izboru, bo treba v bodoče razmnoževati po naših strnjanih sadovnjakih v obliki strnjanih nasadov, in sicer tako, da bo imel vsak sadjar povprečno 10% poletnih, 15% jesenskih in 75% zimskih sort v sadovnjaku.

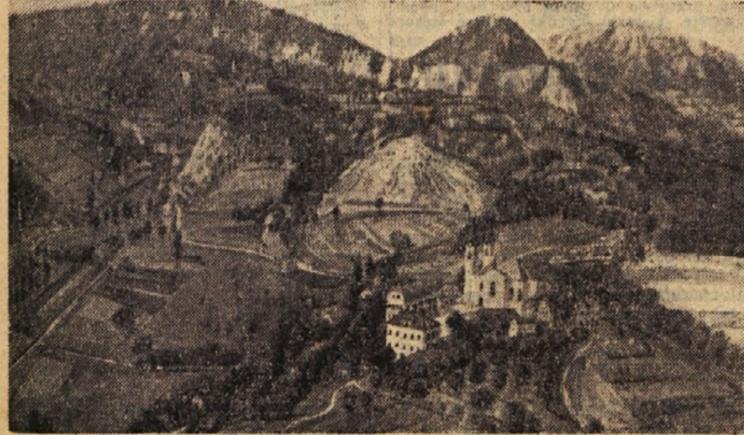
Ostale sorte kot jonothan, baumanovka, rumeni bellefleur, oba pepinga, pogačar itd. (saj smo prav na sortah veliko prebogati), sicer ne kaže odstranjevati, dokler redno donajajo zdrav sad, vendar bomo morali, ko se izprajo, nov nasad prilagoditi sadnemu izboru za naš okoliš.

SKUD »ALES KAPLA« V HRASTNIKU

bo uprizoril v soboto, 22. marca, ob 19. uri in v nedeljo, 23. marca, ob 18. uri v Telovalnem domu v Hrastniku Nušičevo komedijo

»NA VADEN ČLOVEK«

Predprodaja vstopnic: Karli Urlep, »Trgovina pri rudniku.«

Zagorje l. 1875

na Ljubljansko polje. Z okrajnim središčem v Trbovljah ga vežeta cesta ob Savi in nova cesta preko Slačnika in Bevskega.

Zgodovino Zagorja zasledujemo od predrimskih časov, kajti najdišče predrimskega gradišča pod vasjo nam potrjuje, da je bil kraj že takrat naseljen. Izkopali so tudi predmete iz hallstattske dobe (1000-400 let pred n. e.) in našli ostanke iz bronaste dobe. Ekonomski razvoj Zagorja je povzročilo izkoriščanje premogovnih plasti, ki se je od leta 1802 naprej stalno stopnjevalo. Premog so izvažali po reki Savi na Hrvaško in v Ljubljano, kamor so ga vozili tudi po cesti preko Trojan. Zagorje je bilo pred letom 1849 tudi važno pristanišče za trgovino na Sa-i.

Premog so sprva uporabljali za vrtilno tvornico in Lokah in za steklarstvo v Toplicah. Leta 1843 je začela obratovati svinčarna v Toplicah, medtem ko je bila cinkarna v Lokah ustanovljena že leta 1842. Pozneje, l. 1848, je začela delati še ena cinkarna v Toplicah. Važen zgodovinski dopodek je bila zgraditev Južne železnice, ki je na odseku Celje-Ljubljana stekla l. 1849. na sektorju Ljubljana-Trst pa l. 1857. S pričetkom obratovanja te železnice se je seveda znatno povečal konsum premoga. Leta 1880 je kupila rudniške naprave bivša Trboveljska premogokopna družba (imela je takrat sedež na Dunaju), ki je jamske obrate modernizirala in produkcijo premoga povečala. Obratovanje rudnika je dalo kraju Zagorje povsem industrijski značaj.

V političnem pogledu je Zagorje — zlasti v bivši Jugoslaviji — prepričljivo prednjačilo. Napredno delavsko gibanje si je utrla že zgodaj pot v široke delavske množice. Ko je morala Komunistična partija v bivši Jugoslaviji z zloglasno Obznanom v ilegalo, so se na-

lavnica, čevljarstva delavnica, klavnica, elektrodelaonica KLO in druga manjša podjetja. Danes je v Zagorju 9 okrajnih podjetij in 16 podjetij KLO. Gradbeno dejavnost zaznamuje od osvoboditve te-le rezultate: zgrajena je stanovanjska kolonija z 19 hišami v Potoški vasi (kolonija Franca Farčnika), dve 18-družinski hiši na Polju, samski dom za 100 samcev, pet 4-družinskih hiš v Borovniku. Pri elektrarni je zrasla sodobna mehanična delavnica z avtogarajo. Sezidan je Zdravstveni dom in transformatorska postaja, v gradnji pa je velika moderna kopalnica za rudniški obrat Kotredež. V tem času so si rudarji zgradili nad sto stanovanjskih hišic; to jim je omogočila naša ljudska oblast z brezobrestnimi posojili.

Zagorje je tudi kulturni center zagorskega sektorja; v Zagorju štejemo 14 raznih društev. Za prireditve in razne proslave služi dvorana telovadnega društva »Partizan« in mala dvorana športnega društva »Proletarec«. V Zagorju je tudi kino.

Sedaj pa še nekaj o najvažnejših problemih Zagorja. Vprašanje o bodoči ureditvi mesta so v Zagorju že rešili; izdelan je urbanistični načrt in program, po katerem se bo Zagorje v bodoče gradilo. Po tem načrtu razpolaga Zagorje s 6,8 hektara površine za industrijske objekte in 68 hektari za stanovanjske in javne objekte. Prav posebno pereče je v Zagorju stanovanjsko vprašanje; na eno osebo pride pri dosedanjih stanovanjih le 7,1 kvadratnih metrov sobne površine, medtem ko določa standardni normativ za Slovenijo 9,5 kvadratnih metrov na osebo. Pomanjkanje stanovanj predstavlja resno oviro za razvoj zagorskega rudnika. Delavci iz oddaljenih krajev se vozijo sicer z rudniškimi kamioni na delo, vendar je taka delov-

— ne vem —. Zelo neumno je od mene, zelo neumno — mogoče niti ne veste...»

Oči neznanca so se svetile.

»Pač, pač, gospod direktor, vse vem, vse vem. Pred menoj ni imel Janez nobenih skrivnosti. Prav dobro mi je znano, da si je Naglič tisto reliefno karto takrat pridržal cel dan v svoji sobi. Ves nor je bil nanjo —»

»Samo izposodil — prosim — samo izposodil!«

»In vi, gospod direktor, ste potem —»

»Kdo, jaz? Ne, ne, ni res! Tukaj vam je Naglič nekaj natvezil; vse je spravlil sam v red, čisto sam. In to zelo lepo, zelo lepo. Sicer pa moram reči, da sem imel tega fanta prav rad, čeprav je bil tak neumen in ni imel občutka, čeprav je dosegel v učenju, komaj zadostno.« Vi pravite torej, da ga poznate? In pozdrave, pravite — pozdrave, pravite —? Tako, tako? Tako, tako? Pa kje je sedaj? Kako se mu kaj — kako se mu kaj —»

Prav zgovoren je postal stari mož.

»Naglič? O, temu se dobro godi; v Avstraliji sedi in kupuje rudnik za rudnikom.«

»Kdo — Na — Naglič Janez — v Avstraliji —?« Kar neverjetno je pogledal stari gospod po njegovi kvalifikacijski listi iz leta 1893.

»Da, gospod direktor, Janez Naglič Neverjetno srečo je imel ta človek.«

novice, so mu oči obvisle na neki kratki notici:

»Kakor smo ravnokar zvedeli, bodo stari Vrhovčevci gimnazijo prestavili na periferijo mesta. Šola se bo morala umakniti, ker bo lastnik veliko šolsko dvorišče, ki ga je imela gimnazija nad trideset let v najemu, zazidal s stanovanjskimi hišami.«

Veliko šolsko dvorišče! — Dolgo je strmel v to notico in sanjal. Celih osem dni ga je potem gnalo in podilo sem in tja, in jutri — da jutri — bo moral spet odpotovati; najprej v glavno mesto, potem pa spet nazaj v Avstralijo, kjer ga čakajo njegovi posli, njegovo življenjsko delo. Toda preden odpotuje, mora obiskati še direktorja gimnazije, starega direktorja Globočnika. Drugo nadstropje, desno, zadaj.

Tiho je zaprl razred IIIB za seboj. Sel je še eno nadstropje višje in potrkal tam zadaj na desni na vrata.

»Prosto!«

Da njegov glas je bil, glas direktorja Globočnika.

Vstopil je in videl za mizo osivelega moža. Pisal je na nekkih velikih listih. Poznal je te pole; bile so kvalifikacijske liste studentov, ki jih šola hrani v svojem arhivu. Hrani zaradi statistike, prav tako pa tudi, ker ni izključeno, da bo morda še kdaj ta ali oni študent.

»Zelite?« Direktor je ravnodušno dvignil glavo. Kako se je njegov obraz postaral, kako so se mu lasje zredčili! Samo oči, tiste plave oči za zlatimi očali so bile še vedno iste.

»Tako, tako! Pozdrave pravite — pozdrave pravite —»

»Da, pozdrave od Janeza Nagliča, gospod direktor.«

»Nagliča — Janeza Nagliča — čakajte — Na — Na — Nagliča — da, da — že vem — že vem —»

»Večkrat mi je pripovedoval, da ni bil posebno dober učenec —»

»Hm — da ni bil — da ni bil —? Zdi se mi — zdi se mi — čakajte — da je absolutiral, mislim, leta 1893 — čakajte — čakajte —»

In že se je vzel na gornji predal velike šolske omare in potegnil iz predala neki plavi akt. Lital je po njem — Ignac Vrtovšek — Miha Potočnik — Tone Glavač — čakajte, čakajte — aha, tukaj je — Janez Naglič...»

Zatopil se je v njegovo kvalifikacijsko listo. Tujec je narahlo zakašljal.

»V latinščini? Komaj zadostno — komaj zadostno.«

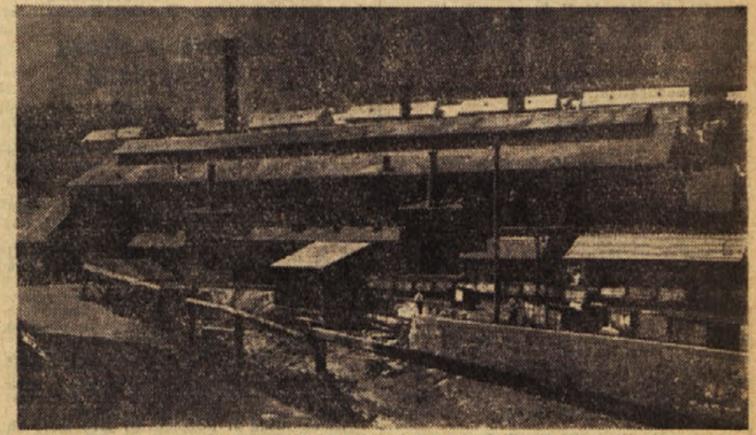
»In v grščini, mislim, ni bil prav nič boljši?«

»V grščini? Komaj zadostno stoji tukaj, komaj zadostno. Da, da, in v matematiki stoji tu spet komaj zadostno. Sploh, sploh...«

»Toda v geografiji, mi je pravil, da —»

»Da, da, v geografiji in v materinščini ni bil slab; vidite, ravno to ga je rešilo takrat, ko je zapuščal šolo. Da, da, čeprav je imel takrat nad seboj tisto nesrečno zadevo z reliefno karto... No — pa je vse spravlil v red — zelo lepo spravlil v red — da, da, moram priznati — toda...« Preplašen je pogledal tujca.

»Oprostite, tukaj vam pripovedujem

Bivša steklarna v Zagorju

»Naše staro gimnazijsko dvorišče?« Oči direktorja so dobile naenkrat popolnoma drug izraz.

»Ogledal sem si ga, gospod direktor, ko sem šel gor k vam. Čudovito šolsko dvorišče je to, dvorišče s potokom, travo, gričem...«

»Res je, gospod, res je! Toda sedaj je vsega konec. Odpovedali so nam pogodbo. Po tridesetih letih, gospod! Zazidati hočejo sedaj to dvorišče, zazidati z velikimi hišami, stanovanjskimi kasarnami. Mi pa ravno v sredini in brez dvorišča. Gimnazija je seveda sedaj tukaj popolnoma nemogoča. Na periferijo mesta hočejo prestaviti sedaj gimnazijo — na periferijo...«

Vstal je in ježno udaril po mizi. Nato pa se je spet streznil. »Oprostite, gospod, da sem se tako spozabil. Tujec ste v našem mestu, kaj vam pomeni staro šolsko dvorišče — naše šolsko dvorišče...«

Oči tujca so se svetile.

»Veste, gospod, star mož sem že in ta hiša in dvorišče sta mi nekoliko privlasna na srce. Pa tudi učencem — pa tudi učencem —. No, če celo Naglič, če celo Naglič —. Kako ste že rekli?«

Tujec je vstal in stopil k oknu, od koder je bil lep razgled na šolsko dvorišče. Rumena pesek se je svetil, zelena trava je bila tamkaj, sneg ob potoku, in potok se je bleščal... »Gospod direktor,« je začel spet tujec in glas se mu je zatikal, »gospod direktor, ne zamerite mi — da sem vsa zemljišča tu spodaj kupil — toda veste, zazidati jih nočem, pač pa imam s seboj najemno pogodbo za dvajset let — nič boljše in nič slabše, kot je bila

prejšnja — podpisana je tudi že — od mene in od šolskega svetnika — le vaš podpis še manjka, gospod direktor...«

Direktor je bil od veselja tako prestrašen, da je odložil svoja zlata očala; vstal je in stopil tujcu prav pod oči, tujcu, ki je bil za celo glavo večji od njega.

»Oprostite — toda svojega imena mi še niste povedali — saj niti ne vem — res, saj niti ne vem —»

Ko je govoril stari direktor, je dvignil svoje tresoče roke; prav tako je storil kot nekoč, kadar je kakšnemu mlademu fantu dajal očetovske nasvete.

»Ne bodite hudi name, prosim — jaz sam sem Janez Naglič...«

Na to ni direktor rekel nič. Samo usedel se je za mizo in podpisal pogodbo, ki mu jo je položil tjakaj njegovo nekdanji učenec. In ko je z desno roko podpisoval listino, je z levo roko segel po kvalifikacijski listi Janeza Nagliča iz leta 1893. Ko je tujec podpisano pogodbo počasi pregibal in vtaknil v žep, je direktor napravil na rob kvalifikacijske liste neko pripombo; pisal je s sklonjeno glavo, počasi in razložno: »O božiču 1911: pri tem učencu smo se pri redovanju zmotili; ne komaj zadostno, ampak zadostno.«

»Veste,« je dodal direktor z nasmeškom, kjer pa med pisanjem ni dvignil glave, »veste, boljše korekture kot za pol note naši šolski predpisi ne dovoljujejo...«

Ko je stari gimnazijski direktor spet dvignil glavo, ni bilo tujca nikjer; videl je le še, kako so se vrata za njim zaprla. Janez Naglič je na tihem odšel...

ODLOK o javnem redu in miru na teritoriju Mestnega ljudskega odbora v Trbovljah

Na podlagi čl. 26. odstavka III. V. in VII. čl. 31. in točke 2. čl. 58. Slovenskega zakona o ljudskih odborih (Ur. list SLRJ št. 49/49), čl. 3. Zakona o prekrških zopet javni red in mir (Ur. list LRS št. 19/49) ter skladno s predpisi Temeljnega zakona o prekrških (Ur. list FLRJ št. 46/51) in v zvezi s sprejetim sklepom na IX. rednem zasedanju MLO Trbovlje, izdaja Mestni ljudski odbor v Trbovljah

ODLOK

o javnem redu in miru na teritoriju Mestnega ljudskega odbora v Trbovljah.

I. Splošne določbe.

1. člen. Vsak državljan mora uravnati svoje vedenje in ravnanje tako, da ne moti dela, razvedrila in počitka sovrčanjanov, da varuje javno moralo, pazi na čistočo, ne kazi lepote in zunanega lica mesta, ne dela škodljivega in javnih prostorih in ne ogroža zdravja ljudi.

Dobrine iz prednega odstavka uživajo upravno-kazensko zaščito po določilih tega odloka.

II. Varstvo miru.

2. člen. Prepovedano je vsako dejanje na javnem ali zasebnem prostoru, ki moti mir okolice.

Zlasti je prepovedano:

- 1. Kričati, razgrajati ali na drug način po nepotrebnem delati večji hrup ali ropot.
2. Uporabljati zvoničke, radiopararite, gramofone, glasbila ali kakršnekoli druge naprave na tak način, da občutno motijo okolico.
3. Uporabljati motorna vozila, ki niso opremljena z izpušno dušilko.
4. Dajati po nepotrebnem dolga zvočna znamenja.
5. člen. V času od 22. do 5. ure zjutraj so prepovedana vsa dejanja, ki kakor koli motijo nočni mir.
Motorna vozila smejo dajati v tem času zvočna znamenja samo ob neposredni nevarnosti.
Pridetiva in zabavni sporedi, ki trajajo preko 22. ure, se morajo izvajati v zaprtih prostorih in tako, da ne motijo nočnega mira.
6. člen. Vse prireditve javnega značaja morajo biti po veljavnih predpisih predhodno priprave pristojnemu poveljstvu za notranje zadeve, ki po potrebi določi pogoje in morebitne izjeme od določil prednih členov.
7. člen. Cerkevno zvonjenje je dovoljeno samo v zvezi s rednimi cerkvenimi obredi in ne sme trajati preko 5 minut.
Ce je to nujno potrebno zaradi miru kot n. pr. v bližini bolnišnice, sme izvršiti odbor MLO Trbovlje na določenih krajih v določenem času predpisati nadaljnje omejitve zvonjenja.
Izjeme dovoljuje IO MLO Trbovlje.

III. Varstvo družbene discipline.

6. člen. Vsak državljan je dolžan vesti na javnih prostorih spodobno in se izogibati dejanjem, ki s njimi krši družbene discipline, moti gibanje, delo ali razvedrilo državljanov ali jih zavaja v nedisciplino, vzneta javno-zganežena ali žaljavo moralo.
Zlasti je prepovedano:
1. izjavljati, nadlegovati, smešiti ali ogroziti osebe v javnih ali zasebnih prostorih, berčati;
2. peti nespodobne ali žaljive pesmi, preklinjati, žaliti z nespodobnim vedenjem, dotičnostjo drugih, kazati nespodobna slike ali predmete;
3. motiti javne shode, zborovanja, sestanke ali druge javne prireditve;
4. vstopiti brez dovoljenja v zgradbo ali kraj, kamor je vstop prepovedan, če je prepoved vidno označena ali jo je iz okoliščin možno razbrati;
5. prodajati ali kupovati zunaj tržnega prostora, razen v primerih, dovoljenih po pristojnem redu, krošnjariji;
6. ovirati promet na pločnikih ali drugih javnih prostorih s zlaganimi kurljavi ali drugih predmetov preko časa, ki je nujno potreben za odstranitev teh predmetov ali pa tudi sicer uporabljati javni prostor za odlaganje kakršnega koli materiala;
7. kljub opominu zadrževati se v gostinskem lokalu po končanem obratovalnem času.

IV. Varstvo ljudi in premoženja.

7. člen. Prepovedana so dejanja, ki se s njimi ogroža varnost ljudi ali premoženja.
Zlasti je prepovedano:
1. poškodovati ali odstraniti napisne table ali druge javne znake;
2. ugrasiti, poškodovati ali odstraniti svetilko, nameščeno za razsvetlitev javnega prostora;
3. opustiti namestitve varnostnih naprav pri gradnjah ali popravilih; poškodovati ali odstraniti take naprave ali druga varnostna znamenja;
4. opustiti popravilo zgradb ali naprav, če ogrožajo varnost;
5. pustiti ob javnih potih ograje ali živo mejo v takem stanju, da ogrožajo varnost, ovira promet ali puštili zunanjo lice;
6. postavljati ali puštili predmete, ako, da utegnejo pasti na javni prostor, če se s tem ogrožajo varnost; karkoli vreči, izliti ali postaviti na javno pot, če je s tem ogrožena varnost, čistoča ali zunanje lice mesta;
7. z metanjem kamenja ali drugih predmetov ogrožati varnost;
8. uporabljati javna pota za šport in igro;
9. imeti nevarno žival v javnih prostorih, nezavarovano;
10. dražiti ali plašiti živali, če to ogroža javno varnost;
11. oškropiti ali pomazati ljudi ali procelja stavb z brezobzirno vožnjo.

V. Varstvo zdravja, čistoče in zunanega lica mesta.

8. člen. Prepovedana so vsa dejanja, ki ogrožajo zdravje ljudi, nasprotujejo pravilom čistoče ali kazijo zunanje lice mesta.
Zlasti je prepovedano:
1. metati odpadke, pljuvati ali drugače ponesnažiti tla ali predmete na javnih prostorih;
2. poškodovati, uničiti ali odstraniti posode za odpadke, nameščene na javnih prostorih;
3. izstapavati kar koli na javno pota, zadržati postojlnino ali sušiti perilo preko uličnih oken in balkonov ali na ulicah samih; odpadke odganjati odpadke ali gnoj na mestih, ki niso za to določena;
4. spuščati odpadne vode na javno pot ali odprt cestni jarek;
5. puštili grenico nezadostno zaprto ali izpraznjeno ob prilikah, ko to povzroča okolici dezamen in smrad;
6. metati v kanalske požiralnike predmete, ki utegnejo zamašiti kanal;
7. onesnažiti vodo, namenjeno ljudem ali živalim;
8. ogrožati okolico z mršesom, podrasami, mišmi ali drugo golaznjo;
9. zanemariti skrbnost javnih prostorov in naprav;
10. ravnanje z živali v javnem prometu proti osnovnim načelom higijene;
11. nameščati plakate ali objave na mestih, ki niso za to določena; pisati po nepotrebnem, razgrajati ali puštili javni prostor;
12. čistiti hodnik ob njihovi nepremičnini, v kolikor čiščenje ni prevzela uprava javne snage;
13. čistiti hodnik ob obcestnih jarkovih ter kanalskih požiralnikih, ki niso opremljeni s čistilnimi napravami;
14. puštili poledene hodnike do pol sedmih zjutraj, med dnevom pa, po potrebi tudi večkrat;
15. čistiti hišne pročelje, hišne in ulične table ter druge javne znake na stavbi;

3. skrbeti, da se zastave, transparenti, parole, lepaki in drugi priložitni okrasi odstranijo najkasneje v dveh dneh po končanem proslavah ali pa prireditvah.
10. člen. V stanovanjskih in poslovnih prostorih je prepovedano gojiti domače živali (ovce, koze, prašiče).
11. člen. Izlozbe morajo biti odprte ne glede na to, v kakšne namene se uporabljajo lokal, ki nje nje spadajo. Biti morajo čiste in okusno urejene, ob času, ko je tema, pa tudi razsvetljene.
Izlozbe morajo biti odprte dnevno neopretrgoma od pričetka pa najmanj do konca poslovanja trgovskih poslovalnic. V ožjem centru pa morajo biti izlozbe odprte do 23. ure.
Za izvajanje teh predpisov je odgovoren tisti, ki uporablja lokal, ki k njemu izlozba spada, ali pa koristnik izlozbe, če ta ni istočasno in uporabnik lokal. Če izlozba in lokal nista v rabi, je odgovoren lastnik stavbe.

VI. Varstvo javnih nasadov.

12. člen. Vsakdo je dolžan čuvati nasade, namenjene za oplešavo mesta ali drugim skupnim koristim in nasade na pokopališču.
Prepovedano je zlasti:
1. v javnih nasadih in na pokopališčih lomiti dreve ali grmovje, trgati evetje, hoditi, jezdit ali voziti izven dovoljenih poti;
2. poškodovati živo mejo ob javnih potih;
3. prevračati, premešati ali poškodovati klopi, mize, ograje ali druge naprave na javnih mestih;
4. prosto puščati pse v javnih nasadih in na pokopališču.
Lipovo evetje v javnih nasadih se sme nabirati samo z dovoljenjem pristojnega organa.

VII. Varstvo mladine.

13. člen. Mladina pod 18. letom ne sme obiskovati zabavišč (bar in podobno).
Mladina pod 16. letom ne sme brez spremljave staršev ali drugih odraslih oseb obiskovati gostiln, kavarn ali drugih podobnih lokalov.
Javnih plesov se mladina pod 16. leti ne sme udeleževati, mladina med 16. in 18. letom starosti pa samo v spremstvu odraslih oseb.
Mladina pod 16. letom ne sme obiskovati kino predstav, ki se končajo po 21. uri.
Za šolsko mladino veljajo šolski predpisi v kolikor se ti strožji.
Mladine ni dovoljeno zavajati k pijančevanju in berančju.
Zaradi prekrškov, navedenih v tem členu, se kaznuje tudi lastnik, zakupnik ali uslužbenec obrata.

VIII. Kazni.

14. člen. Kršitve tega odloka se kaznujejo z denarno kaznijo do 2000 din po predpisih Temeljnega zakona o prekrških, če za kršitve po drugih predpisih ni zagrožena strožja kazen.
15. člen. Pripadniki Ljudske milice in osebe, ki jih pooblašča izvršilni odbor MLO Trbovlje, smejo izterjati denarno kazen od tistih, ki jih zalotijo pri storitvi lažjih prekrškov, določenih s tem odlokom.
Za lažje prekrške, ki se kaznujejo po prednjem odstavku, veljajo tiste kršitve predpisov tega odloka, ki zaradi njih ni bilo škodljivih posledic, ali pa so bile posledice neznamne.
Denarne kazni po I. odstavku tega člena se smejo izterjati na samem kraju, za naslednje prekrške in v naslednjih zneskih:
1. Po 20 din; 2. člen točka 4; - 6. čl. 2. 4 in 7; - 8. čl. točka 1-9 in 13. čl. točka 3 in 12. čl. točka 2 in 4.
3. Po 50 din; 2. člen točka 1 in 3; - 3. člen 2. odstavek; - 6. člen točka 2 in 5; - 7. člen točka 8 in 11; - 8. člen točka 2 in 12; - 9. člen točka 1; - 12. člen točka 1 in 3.
16. člen. - Beseda javni prostor v tem odloku pomeni take prostore, ki se uporabljajo za javni promet kakor tudi javnosti dostopne prostore.

IX. Končne določbe.

17. člen. Ta odlok prične veljati osmi dan po objavi v Zaslavskem vestniku v Trbovljah.
Trbovlje, dne 5. februarja 1952.

Tajnik: Predsednik:
Jože Škrinjcar, I. r. Dominik Kužnik, I. r.

Za neizvajanje odloka so sledeče kazni

- 1. po 20 din kazni;
2. čl. točka 4; Dajati po nepotrebnem dolga zvočna znamenja;
6. člen točka 4; Vatopiti brez dovoljenja v zgradbo ali kraj, kamor je vstop prepovedan, če je prepoved vidno označena ali jo je iz okoliščin možno razbrati;
6. čl. točka 7; Kljub opominu zadrževati se v gostinskem lokalu po končanem obratovalnem času;
8. čl. točka 1; Metati odpadke, pljuvati ali drugače ponesnažiti tla ali predmete na javnih prostorih;
8. čl. točka 13; Voditi odvezane pse v javne lokale (brez vrvice) in lisa; Voditi pse tudi na vrvice v lokale, kjer je to posebno prepovedano (n. pr. v bolnišnici);
9. čl. točka 3; Skrbeti, da se zastave, transparenti, parole, lepaki in drugi priložitni okrasi odstranijo najkasneje v dveh dneh po končanem proslavah ali pa prireditvah;
12. čl. točka 2; Poškodovati živo mejo ob javnih potih;
12. čl. točka 4; Prosto puščati pse v javnih nasadih in na pokopališču.
2. po 30 din kazni;
2. čl. točka 1; Kričati, razgrajati ali na drug način po nepotrebnem delati večji hrup ali ropot;
2. čl. točka 3; Uporabljati motorna vozila, ki niso opremljena z izpušno dušilko;
3. čl. 2. odstavek; Motorna vozila smejo v tem času dajati zvočna znamenja samo ob neposredni nevarnosti;
6. čl. točka 2; Peti nespodobne ali žaljive pesmi, preklinjati, žaliti z nespodobnim vedenjem, dotičnostjo drugih, kazati nespodobne slike ali predmete;
6. čl. točka 5; Prodajati ali kupovati zunaj tržnega prostora, razen v primerih, dovoljenih po pristojnem redu, krošnjariji;
7. čl. točka 8; Uporabljati javna pota za šport in igro;
7. čl. točka 11; Oškropiti ali pomazati ljudi ali pročelja stavb z brezobzirno vožnjo;
8. čl. točka 2; Poškodovati, uničiti ali odstraniti posode za odpadke, nameščene na javnih prostorih;
8. čl. točka 12; Nameščati plakate ali objave na mestih, ki niso za to določena; pisati po nepotrebnem, razgrajati, ali puštili javni prostor;
9. čl. točka 1; Čistiti hodnik ob njihovi nepremičnini, v kolikor čiščenje ni prevzela uprava javne snage; odstraniti smeti i. dr. s hodnikov ali obcestnih jarkov ter kanalskih požiralnikov;
12. čl. točka 1; V javnih nasadih in na pokopališčih lomiti dreve ali grmovje, trgati evetje, hoditi, jezdit ali voziti izven dovoljenih poti;
12. čl. točka 3; Prevračati, premešati ali poškodovati klopi, mize, ograje ali druge naprave na javnih mestih.

NA HOLANDSKEM IZGUBLJEN PRSTAN NAJDEN V ANGLIJI

Pred nedavnim se je v Liverpoolu zglasila na policijski postaji neka žena ter oddala tamkajšnji poročni prstan, ki ga je našla v mesni konzervi, izdelani v neki nizozemski tovarni konzerv. Liverpoolska policija se je povezala s Holandsko in res je uspelo najti lastnika najdenega prstana, namreč nekega delavca tovarne konzerv. Ta delavec je prstan izgubil že pred več meseci, toda izgubo je zamolčal, ker je v tovarni prepovedano nositi prstane.

Naši čitatelji pišejo

ZASAVSKI ROJAK ERAZEM GORSHE, PUBLICIST V CLEVELANDU sestavlja slovensko-angleški slovar

V Zaslavskem vestniku bomo od časa do časa prikazali tudi naše rojake, ki so odšli iz naše doline v svet, pa so se tamkaj uveljavili kot kulturni, gospodarski ali politični delavci in organizatorji.

V današnji številki bomo prikazali Erazma Gorseta. Po ameriškem pravopisu Gorseta; doma je iz Dragovškega, malega naselja pod Stango, dve uri hoda od Litje. Erazmu je bilo 16 let, ko je sprejdel, da mu takratne razmere v domačem kraju ne bodo dale kruha. V štangarski šoli so cenili mladega Erazma, ki je kazal znake izredne nadarjenosti in podjetnosti. O njem govore še njegovi sošolci in mladostni prijatelji (Jožman i. dr.) in so izredno veselji, da se je njihov rojak v daljni Ameriki tako imenitno obnesel in izkazal, čeprav ni imel posebnih šol.

Ko je Gorset dospel v Ameriko, ga je čakalo trdo ročno delo, pa fant se ga ni ustrašil; po delu pa se je pridno učil. Poizkusil je mnogo služb, poprijel je za vsako delo, ves prosti čas pa je uporabljal za učenje slovenskega materinega jezika in tudi angleščine. Kasneje je postal celo novinar, prevajalec in sodelavec pri raznih slovenskih ameriških listih. Večkrat je napisal kak članek ali prevod tudi za slovenski Ameriški družinski kolektor. Pomagal je tudi pri slovenskih društvih, zlasti pri gledališki družini.

Is lastne pobude je dal predlog za ustanovitev Slovenskega narodnega muzeja, kjer je zbral številne dokumente, tiska in ostalo gradivo, ki naj bi pričalo ameriškim Slovincem, kako so se naši ljudje vključevali v kulturno zajednjo z ostalimi narodi. Na žalost je bila — ob neki duhovni krizi naših rojakov — ta velepomembna ustanova ukinjena, del tiskov pa je Erazem Gorset rešil na ta način, da jih je poslal ljubljanski Narodni univerzitetni knjižnici, med drugim tudi Cankarjev glasnik, ki ga je izdajal pisatelj Etbin Kristan — ameriški izseljenec. Kompletov te napredne revije, ki nosi ime Kristanovega ožjega sodelavca Ivana Cankarja, je zelo malo.

Zdaj je tov. Erazem Gorset v Ameriki že 42 let, pa deluje še zmeraj tudi s pesrom, čeprav je v službi tovarne Singerjevih šivalnih strojev. Pri tej tvrdki je na tedišnjem mestu. Značilno za razširjenost tega podjetja je ta, da skrbi Erazem Gorset za 39 trgovin, ki jih ima Singer Sewing Machine Co samo v Clevelandu.

Med največje Gorsetove publicistične delo štejeemo Prvo slovensko berilo, ki je pravzaprav slovensko-angleški slovar. Izhaja periodično v slovensko-angleški mladinski reviji »The Voice of Youth« (Glas mladih), ki izhaja že 31 let v Chicagu. Glavni urednik te mladinske revije je Milan Medvedšek, njegova sodelavca pa sta Louis Beniger in Filip Godina. Revija ima večji format, kakor naš Pionir in je tiskana na krasnem umetniškem papirju. Večji del revije prinaša prispevke v angleščini, zadnje strani pa prinašajo slovenske pravljice, pesmi in novele. V vsaki številki sta dve strani

Taborniki v Hrastniku so zborovali

Tudi v Hrastniku so pristopili k Zvezi tabornikov Slovenije. Pred kratkim so imeli občni zbor, na katerem so poročali o svojem dosežanjem delu v taborništvu.

Misel, ustanoviti v Hrastniku taborniško organizacijo, ni nova, saj je že eno leto deloval pripravljalni odbor. Pobudo za osnovanje te organizacije je dala sindikalna podružnica obrtnih delavcev, ki je takoj navezala stike s pripravljalnimi odborom ZTS v Ljubljani.

Prvi začetki lanske leto so bili težavni, saj je prihajalo na sestanke tabornikov le malo ljudi. Na tabornje v Bohinj pa so tudi iz Hrastnika poslali tri člane; tovariši, ki so bili na tabornjenju, so prinesli s seboj nova izkustva in poleta za nadaljnje delo, pomagal pa jim je tudi mestni ljudski odbor v Hrastniku z dodelitvijo primernega prostora za društveni lokal.

Meseca januarja so se Hrastničani udeležili prve redne skupščine Zveze tabornikov Slovenije. Takrat so šteli 17 članov, sedaj pa jih je že čez 30, štjevalo pa stalno narašča. Na občnem zboru so si izbrali tudi ime in sicer »Rod črnega hrasta«. To ime je pomembno z razvojem Hrastnika, ki so ga v davnih časih pokrivali starnjeni hrastovi gozdovi in pa zaradi nastajanja njihove enote in začetnih sestankov v hrastovju.

Podrobno so pregledali društvena določila, nato pa so si na podlagi vseh razgovorov izvolili novo društveno vodstvo. Za starešino so izvolili tov. Antona Klemenca, za načelnika pa Milana Laznika.

Zanimivosti

HITROST SVETLOBE

Najnataneje je izračunal hitrost svetlobe v brezzračnem prostoru švedski inženjerski Erik Bergstrand. Po njegovih računih znaša hitrost svetlobe v brezzračnem prostoru 299.792 km na sekundo.

ZANIMIV POSKUS

V Liverpoolu so napravili poskus, opremiti tovorne avtomobile z zračnicami, ki so polnjene s tekočino namesto s zrakom. Pri tem so ugotovili, da je mogoče s temi kolezi voziti z vasko brzino in da vzdrže šest mesecev.

KOLIKO JEZIKOV SE GOVORI NA SVETU

Na svetu govorišče znajo 2796 jezikov. Če k temu prištejemo še izumrle, se šteje lo večna na 6760.

RADIJSKE ODDAJE PO SVETU

Od vseh radijskih oddaj na svetu jih je 85 odstotkov v Evropi, v ZDA 53, ostalih 12 odstotkov pa oddaje na Azijo, Afriko in Južno Ameriko.

Danes oddajajo radijske postaje skoraj v vseh državah tudi v tujih jezikih. Na prvem mestu je SZ, ki oddaja svoje emisije baje v 70 jezikih. Na drugem mestu je londonski BBC, ki oddaja v 41 jezikih. Tema sledita »Glas Amerike« z oddajanjem v 26 tujih jezikih in Vatikan v 25 jezikih.

Radio Jugoslavija oddaja vsak dan v 15 tujih jezikih, ki so med njimi: odšaje tudi v angleščini, nemščini, francoščini, italijanščini in v vseh slovenskih jezikih.

KJE ZIVE SLOVENSKE IZSELENCI?

Največ Slovincem se je izselilo iz domovine od l. 1850 dalje do izbruh prve svetovne vojne leta 1914. Predvsem so se Slovenci selili v prekomorske, pa tudi druge evropske države. Sedaj jih živi v Franciji približno pet tisoč, v Belgiji nad tisoč in približno tisoč v Holandiji. Tudi v Nemčiji jih je nekaj deset tisočev.

ENA IZ STARIH ČASOV ...

O Napoleonu je znano, da je bil genialen vojskovođa, ne vedo pa vsi, da je bil proti ženskam dostokrat silno neotesan. Bilo je na nekem dvorskem plesu Udeležila se ga je tudi žena nekega prefekta, ki so o njej šušljali, da ima rada tudi druge moške.

Ko je Napoleon zagledal, jo nagovoril: »Gospa, ali je res, da imate moške še vedno tako radi?«

Prefektova žena pa mu je na to nesramno vprašanje popolnoma mirno odgovorila: »Res je tako. Velikanstvo, toda samo tiste moške, ki so vlijudni!«

posvečeni Gorsetovemu »Prvem slovenskemu berilu«. Avtor Gorset je dodal temu naslovu še naslednji podnaslov:

»Posvečeno slovenski mladini v Zedinjenih državah Amerike za učenje slovenskega jezika. Sestavil Erazem Gorset, Cleveland, Ohio.«

Publicist Gorset je začel objavljati svoj slovensko-angleški slovar že leta 1948, izhajal pa bo še nekaj let. Preden bo zajeto delo objavljeno v celoti, Tiskarna v Chicagu stavek »Prvega slovenskega berila« shranjuje, nakar ga bo avtor izdal tudi v posebni knjigi.

S tem delom si bo naš zasavski rojak postal nepozabni kulturni spomenik, saj bo omogočil mnogi mladini slovenskih staršev, ki so se rodila že v Ameriki in obiskovala angleške šole, v domači hiši pa govore še slovenski jezik, da si s pomočjo Gorsetovega »Prvega slovenskega berila« bogati slovenski besedni zaklad in je zato še nadalje povezana z rodnim deblom svojih staršev — a slovensko govoricu in zato še zmeraj del naše nacionalne skupnosti.

Čeprav je Gorset sila delaven človek, mu njegovo publicistično in organizacijsko delo niti v ogledu toliko prihrankov, da bi prišel še enkrat, zdaj, ko se mu bliža že šesti življenjski križ, porledat svoje domače kraje. Tudi za Ameriko velja tisto, kar je napisal naš Prešeren pred več ko sto leti:

»Slep je, kdor se a petjem (persom) kvkvarja, on živi, vmrije brez d'narja.«

V svojem zadnjem pismu, ki mi ga je naš zasavski rojak poslal te dneve, je izkole ocenil svoje delo:

V Ameriki sem se mnogo trudil, da sam si izpopolnil znanje slovenskega jezika v pisavi in govoru, ker to mi je v srce ukoreninjeno. Ampak danes sem že utrujen; saj poteka že 42. leto, ko sem se kot 16-letni mladenič odtrgal od rodne grude in odšel v širni svet.

Zaradi prenatrženosti tudi nisem mogel zdaj sprejeti mesto urednika pri slovenskem listu, kamor me vabijo, ker bi se moral seliti v Chicagu. Zato bom ostal rajši tu v Clevelandu pri svojih šivalnih strojih ...

Tako zaključuje svoje pismo zanimivi naš rojak, ki se je kot avtodidakt povzpelj od revnega nečolanega fanta iz male zasavske vasice do slovenskega publicista tam daleč preko velike luže.

Novice iz Zagorja

V ZAGORJU BODO USTANOVILI »DRUŠTVO PRIJATELJEV MLADINE«

Na pobudo prosvetnega oddeska pri OLO Trbovlje so na prvi seji novovoljenega občnega odbora OF v Zagorju postavili 12-članski iniciativni odbor, ki bo pripravil vse potrebno za ustanovitev »Društva prijateljev mladine«. Odbor bo postopal po navodilih, ki jih je izdal iniciativni odbor »Društva prijateljev mladine« LRS v Ljubljani. Društvo prijateljev mladine ima nam, da predvsem skrbi in omaga pri ustanavljanju in delovanju praktičnih vzgojnih sredstev za mladino v svojem okraju. Kot taka pridejo v poštev otroška igrišča, zabavišča, mladinski športni prostori, plinarske knjižnice in čitalnice, mladinski odri, kino dvorane itd. Društvo sodeluje pri organizaciji kulturnih zabav, letovanj in tabornjenj. Tudi v materialnem pogledu podpira mladino z ustanavljanjem dijaških kuhinj, dijaških domov, otroških vrtec itd. Več o tem je razvidno iz okvirnih pravil, ki jih je izdal iniciativni odbor »Društva prijateljev mladine« LRS v Ljubljani.

VZORNI PIONIRSKI ODRED

Pionirski odred »Ivan Roje Bozdanc« na osnovni šoli Toplice pri Zagorju tekmuje za prvenstvo Zagorja. Odred ima šest intenzivnih družkov, in sicer: dramski, šahovski, modelarski, fizikalni, filatelistični, sadjarsko-vrtarski odsek. Zelo se zanimajo za ustanovitev stralskega oddeska, toda nimajo zračne puške. Zadržujejo pa, da bodo našli sredstva za nakup, nakar se bodo vadili v streljanju. Odred je zbral za ponesrečene Tolmince 4360 dinarjev. V tej akciji so se najbolj izkazali pionirji Alojz Eberl, Marijan Drovček in Silvano Pavček.

Kakor so zvedeli bodo v kratkem do bili za 4000 km lanske leto zbranega starega železa 48.000 dinarjev. Ta denar bodo uporabili za nabavo športnega in telovadnega orodja ter za osnovanje plinarske knjižnice.

Roditeljski sestanek, ki so ga pretekli teden imeli na topliški šoli v Zagorju, je bil obrodil obiskani in je po svoji vsebini pomagal utrditi povezavo med šolo in domom. Iz razgovora s starši je bilo videti, da letos bolj zanimajo za šolske uspehe kot lani. Starši so spraševali učitelje o

Mirko Grešak:

KEMIJA v zadnjih 200 letih

(Nadaljevanje in konec)

Pa tudi na področju kulture je pomagal kemija do vse večjih učinkov življenjske lepote. Pomislimo samo na iznajdbo filma, v letih 1920—1930 pa sta postala fotografija in poslušanje radia vsakdanjost, poseben pečat pa je dala ženski modi umetna stila.

Pocenitev celuloide, izboljšanje svetloboodbojnih kemikalij, ustvarjanje hitrih razvijalcev v fotografiji so omogočili, da so nam filmi prikazovali razne zanimive dogodke hitreje kot pa časniki s prinašanjem slik. Uspehi kemične industrije niso prinesli milijonom ljudi samo možnosti obiskovanja raznih filmskih predstav, marveč so pripomogli, da je fotografija postala dostopna vsemu človeštvu, da se z njo razvedri in v njej umetniško deluje. Hkrati pa je produkcija umetnih mas tako pocenila radioaparate, da ga najdeš danes skoraj že v vsaki hiši.

Pa tudi življenje žene se je v teh letih spremenilo; poleg ustanovanja žen v najrazličnejše poklice in delovanja v športnem področju in podobno, se je spremenil tudi način oblačenja; vsaka žena si je z umetno stilo, ki je zelo poceni, lahko privoščila obleke, ki so izgledale enake kot oblačila žen milijonarjev.

S proizvodnjo sintetičnih okrasnih kamnov ter z izdelavo kovin-zlita je dobila vsaka žena možnost nakupa okrasja, kakršnega so si prej celo bogataši težko privoščili.

Pred 50 leti je bilo razširjeno mnenje, da je kemija stopila v zrelostno dobo in da ne bomo doživeli novih presenečenj; danes pa vemo, da predstavljajo današnje človeško znanje samo začetek neslutnih perspektiv.

uspeh svojih otrok, o napakah, ki jih delajo in kako bi se mogli učni uspehi izboljšati. Tudi na ostalih šolah so letos roditeljski sestanki dobro obiskani, kar se v ostalem odraža tudi v boljših učnih uspeh učencev. K boljšemu obisku je pripomogla tudi frontna organizacija, kajti na vseh sestankih se poudarja vprašanje mladine in seveda v prvi vrsti šolske mladine ter v zvezi s tem vprašanjem potreba najtesnejšega sodelovanja staršev s šolo.

Topliška osnovna šola v Zagorju postaja pretista za državno nižjo gimnazijo in za osnovno šolo. V razredih je do 55 učencev, kar mreuodno vpliva na učni uspeh. Treba bi misliti na zidavo nove šole, kot so to že večkrat predlagali, ali pa bodo morali razširiti sedanje šolske poslopje. Družba je šolska stavba znotraj dobro ohranjena, saj je bila lanske leto sveže preprešana in objavljena, toda znanje lice poslopja kaže že znake razpadanja. Tukaj bo treba nujno zve znanje stene pa pobelbiti. Šola potrebuje tudi šolsko pohištvo, ker je staro že dotrajalo in v zdravstvenem pogledu ne more več služiti svojem namenu.

OBČNI ZBOR SINDIKATA TRBOVELJSKE BOLNIŠNICE

Kakor drugod, je tudi sindikalna podružnica v Trbovljah izvedla svoj občni zbor. Iz poročil je razvidno, da je ta kolektiv pokazal lanske leto precejšnje uspehe, saj je dobil za svoje delo v prvem polletju pohvalno diplomlo. Najlešje priznanje za svoje neutrudno delo pa je dobil direktor te bolnice tov. dr. Viržil Krasnik, ki je bil odlikovan z Redom dela III. stopnje.

Kolektiv bolnice je tekmoval lanske leto tudi

Trboveljski gledališki pomenki

V Trbovljah ima »umetnost na deskah« kar precej prijateljev; upam, da ne bo odveč, če se tudi iz njihovih vrst čuje kakšna beseda.

Premnogo se je že v teh letih govorilo in pisalo o kulturnem poslanstvu odrca, o njegovem pomenu in vlogi pri vzgoji novega človeka; bilo je rečeno, da se mora pri sestavljanju načrta in iger trgovcem umakniti kulturniku. V eni zadnjih številki »Ljudske pravice« je nekdo hudo obsodil igranje na trgovski podlagi.

Ali se ne zdi, da pri nas le malo preveč gledamo na to, kaj »vleče« in napolni blagajno? Idejna in umetniška stran pa stoji res na stran in je pastorka. Mar je nova stvarnost, ki o njej velikokrat govorimo, samo pust in zabavni večer? Tudi polna blagajna in huronski smeh še nista dokaz umetniške vrednosti kakšnega gledališkega dela, skoraj raje nasprotno. Menda imamo sedaj v Trbovljah kar tri »Vesle teatre«.

Ce se naši odrski ljudje boje, da pri umetniško in idejno več vrednih delih ne bo dvorana tako polna, naj jih tolaži zavest, da so opravili kulturno delo in da so jim gledalci — čeprav ne tako številni — ki odhajajo iz gledališča, vsaj z eno globljo in plemenito mislijo od srca hvaležni. Kdor misli, da je Trboveljčanom res samo za »teatre«, nas hudo ponižuje. In če nekateri trde, da trboveljsko gledališko občinstvo ni vzgojeno, da nima ne smisla ne želje za resnejše stvari, je tem večja dolžnost gledališča, da si občinstvo prevzgoji; gledališče ne sme capljati za muhavostjo nekega dela obiskovalcev, marveč mora iti pred njimi in jih dvigati. Iz Talijanskega svetišča ne delajmo cirkušala Vabila, ki nam objublja »bombe in salve smeha«, vse preveč spominjajo na vabila k cirkuškim predstavam.

Kar velja za igralski kolektiv, velja tudi za posamezne igralce. Tudi v komični vlogi naj ohrani svoje človeško in igralsko dostojanstvo. Naj ne postane Pavliha in cirkuški klovn! To ga le ponižuje. Napak je iskati priljubljenost pri občinstvu s ceneniimi kretnjami, ki prehajajo že v maniro. Morda to vže enkrat, dvakrat, v tretje pa mnoge odbija. »Vse do meres, so rekli Latinci, pri nas pa pravijo: »Kar je preveč, še s presnitim maslom ni dobro.«

Zelim, da se nihče ne šteje za prizadetega, čeprav se trdi, »da so hudo občutili za vsako kritiko«. Mar je moje delo vrh popolnosti? Smo že pozabili, kar je Levstik rekel? Nedavno je dopisnik v Jesenic v »Ljubljanskem dnevniku« zapisal: »Le pogum in pripravljenost kritično ocenjevati delo in sprejemati kritiko, mora biti jamstvo, da bodo jeseniški gledališki ljudje nadaljevali pot tako uspešno, kot so jo zastavili...« Velja za povsod.

In še o »Drs«-ju:

Nušičeva dela — samih iger je blizu petdeset — res razume, kdor pozna življenje malomeščanske družbe izpred arve svetovne vojne, zlasti obrenoviteljske in karadževićevske Srbije pred prvo svetovno vojno. Njegova dela so »podoba povprečnega človeka in povprečne družbe v Srbiji; ta družba in ta človek sta smešna, malenkostna, lena, popostokratar groba«. Zvenel naslov, po pariško zavezana kravat, po angleško povešena ramena in zavrhane hlače so mu vsa kultura Zahoda. V ostri satiri biča in razgalja slabosti gnilo družbe: »porodičarstvo, puho bahaštvo, nasilnost, lažnivost, moralno propadanje v vrhovih samopašne meščanske družbe, ki je v njej napradaj vse: čast, vest, prijateljstvo, ugled, in je poštenje samo še blago, preostalo v trgovini, ki po njem nihče ne povprašuje ter zato nima nobene cene, kakor to trdi naduti Života v »Drs«-ju.

Njegova dela so vse prenatrpana s humorjem, zato kajkrat ne zapuščajo vtisa, da je tudi tu v ozadju moralno vrednotenje. Skozi obilje humorja ni takoj opazljivo etično jedro, zato ga površni gledalec, ki mu je samo do smeha, ne bo odkril.

Nušičeva dela so hvaležna in ne posebno zahtevna. Tak je tudi »Drs«. Zato se dobrim igralcem res ni bilo treba pretegniti, da so svoje vloge prav dobro odigrali in da se je dvorana krohotala.

Ali pa so gledalci odkrili v »Drs« moralno noto in etično jedro? Dvomim. Vse preveč je bilo v igri robertovščine, na smeh preračunane. Gledalci niso imeli trenutka časa, da bi razen zunanjih efektov še kaj iskali. Robertovščina je bila tudi kriva, da mnogokrat ni bilo pravega ravnotežja med igralci. Z igralsko skupino je kakor s pevskim zborom: glas, ki preveč izstopa, kazi. In nevarno nalezljiva je ta bolezen. V nekaj prizorih je skoraj okužila že spoštovano gospo Spasojevičko (res bi je bilo škoda). Posebej je treba omeniti umerjeno igro ujca Blagoja, ki je — zavestno ali podzavestno — skušal vsaj malo brzdati sobesednika Života.

Pohvala: »To je za Trboveljčane!« naj igralce ne zapelje, da bi ostali samo pri igranju te vrste, saj smo jih že videli močno zaigrati resne stvari. Gledalci pa potrebujejo tudi postne jedi, ker od samih sladkarij se pokvari okus in želodec.

Za konec si dovoljujem staviti predlog. Iskanje zunanjih učinkov s pomočjo maske, kretnje in podobno, prevara površnega gledalca, »da spričo samih dreves ne vidi gozda«. Tudi nepoznane ozadja in zgodovinsko damih pojgovej in motivov, ki je bilo zaradi njih delo napisano, so vzrok, da gledalec ne izrpa vsebine igre, ali da se v njo sploh ne uživi in mnogih mest ne razume. Dokaz za to je smeh tam, kjer so na mestu solze. Taki pojavi v hitu porušijo ves trud igralcev in razpoloženje kulturnih gledalcev. Mnogokrat ni kriv gledalec sam. Kdo ga je opozoril na najvažnejša mesta teksta? Gledališki list? Ga nimamo. Za pet minut uvoda pred igro ali po prvem delanju, ki naj bi obrazložil, kar je za pravilno razumevanje gledališkega dela potrebno, bi bili gledalci prav gotovo hvaležni. Naj se razmišlja tudi o tem.

Pisec ne misli, da je ta beseda zadnja. Naj bo povod, da še kdo pove svojo, ki mu je gledališka kultura pri srcu.

13. člen. Odbor sestavljajo predsednik, podpredsednik, tajnik, blagajnik in 10-20 odbornikov.

14. člen. Predsednik vodi seje občnega zbora in odbora, zastopa društvo in podpisuje vse akte skupno s tajnikom.

Kadar podpredsednik zastopa predsednika, ima vse pravice predsednika.

15. člen. Tajnik vodi vse tehnične zadeve odbora, sestavlja zapisnik o sejah in vodi upravo, pripravlja dnevni red za seje in opravlja naloge, ki mu jih naloži odbor.

16. člen. Blagajnik skrbi za plačevanje članarine in za zbiranje drugih sredstev društva, vodi blagajniške knjige, pripravlja letni zaključni račun ter opravlja vse finančne zadeve društva.

17. člen. Odbor sklicuje predsednik po potrebi, praviloma po enkrat na mesec. Za veljavnost sklepa je treba, da je navzoča večina odbornikov. Sklepa se z večino glasov.

18. člen. Odbor izvršuje sklepe občnega zbora in je pristojen za vse zadeve, ki niso izrecno dane v pristojnost občnega zbora, razen tistih zadev, ki so svoji pomembnosti presegajo značaj navadnih tekočih zadev. Glede takih zadev je odbor dolžan po potrebi sklicati izredni občni zbor.

3. Nadzorni odbor.

19. člen. Nadzorni odbor sestavljajo predsednik in 2-3 člani.

20. člen. Nadzorni odbor pregledava računsko poslovanje, blagajniške knjige, račune in denarno stanje.

21. člen. Nadzorni odbor se sestaja po potrebi, vendar pa pred vsakim sestankom občnega zbora in sklepa o poročilu, ki ga mora predložiti občnemu zboru.

22. člen. Nadzorni odbor in predsednik so pooblašteni, da v vsakem času pregledajo stanje blagajne in da dajejo odboru svoje opozorilne in predloge.

4. Komisije.

23. člen. Da bi lahko popolneje opravljal posamezne naloge, ustanovi odbor po potrebi komisije, ki jih sestavljajo člani društva. Take komisije morajo delati po navdilih odbora in dajati odboru svoja poročila.

5. Pododbori.

24. člen. Da bi lahko društvo uspešneje delovalo, ustanovi odbor po potrebi v posameznih mestih in večjih krajih krajevne pododbore kot pomožne organe odbora za organizacijo društva in za pospeševanje aktivnosti članstva in posameznih območij. Taki pododbori delajo pod vodstvom odbora in se lahko ustanovijo tudi v okviru posameznih večjih organizacij, kakor so sindikati, mladinske organizacije in podobno.

25. člen. Društvo LRS za Združene narode je član Zveze jugoslovanskih društev za Združene narode.

7. Veljavnost teh pravil.

Ta pravila postanejo veljavna, ko jih sprejme z večino glasov ustanovni občni zbor in ko jih potrdi pristojni državni organ.

Pravila „Društva LRS za Združene narode“

I. Ime.

1. člen. Ime društva je: »Društvo LRS za Združene narode«.

II. Sedež in področje dela.

2. člen. Sedež društva je v Ljubljani. Področje dela obsega vse ozemlje Ljudske republike Slovenije.

III. Naloge.

3. člen. Društvo LRS za Združene narode ima sledeče naloge:

1. predstavlja gibanje ljudstva za Združene narode zaradi izpolnjevanja in razvoja nalog Združenih narodov;

2. utrjuje zavest mednarodne vzajemnosti in sodelovanja med vsemi možni, ženami in otroki sveta;

3. kolonizira pri reševanju vprašani miru ter izraža želje in zahteve ljudstva;

4. obdeluje propagandno in znanstveno sobodna mednarodna vprašanja;

5. sodeluje s Svetovno federacijo društev za združene narode in pripravila gradivo, ki ga je v interesu jugoslovanskih narodov in FLERJ treba predložiti tej Federaciji;

6. zaradi izvrševanja nalog pod 1-5 sodeluje z vsemi domačimi državnimi organi in kulturnimi, znanstvenimi in drugimi družbenimi organizacijami.

IV. Članstvo.

4. člen. Član društva lahko postane vsak državljan ne glede na spol, narodnost, raso, vero in prepričanje, ki se s podpisom pristopne izjave strinja z nalogami društva in ki ga sprejme društvena uprava.

5. člen. Članstvo združenja nastane tudi s kolektivnim pristopom posameznih družbenih, kulturnih, strokovnih in mladinskih organizacij s celotnim številom svojih članov in na podlagi pristopne izjave — prijave, ki je pada njihov odbor.

6. člen. Člani društva lahko postanejo tudi pravne osebe.

7. člen. Članstvo se neha s prostovoljnim izstopom, smrtjo ali izključitvijo člana. Članstvo neha z izključitvijo, ki jo izreče upravni odbor, kadar misli, da kak član ni več vreden biti član društva.

V. Sredstva.

8. člen. Sredstva društva so: članarina, podpore, dohodki iz publikacij in iz drugih virov.

VI. Organi.

9. člen. Organi društva so: 1. občni zbor, 2. odbor, 3. nadzorni odbor, 4. komisije in pododbori.

1. Občni zbor:

10. člen. Občni zbor je zbor vseh članov društva. Redni občni zbor se sestane najmanj enkrat na leto; sklicuje ga odbor. Izredni občni zbor se sestane, kadar tako sklene odbor, ali kadar to zahteva najmanj 50 članov, ki morajo predložiti pismeni predlog dnevnega reda. O zbor v 14 dneh po prejemu te zahteve ne skliče občnega zbora brez 14 dni, lahko skliče izredni občni zbor predlagatelj sami.

11. člen. Občni zbor sklepa pravno veljavno, kadar je navzoča najmanj polovica vseh članov. Člani lahko pooblastijo kakoga drugega člana, da jih zastopa pri občnem zboru. Člani kolektivov po 5. in 6. členu teh pravil lahko zastopa delegat, ki ga določi njihov odbor. Če ob napovedani uri občni zbor ni sklicpan, se skliče občni zbor šest pol ure v istih prostorih. Občni zbor je sklepčen ob vsakršni udeležbi.

Sklep občnega zbora je veljaven, če je zanj glasovala večina navzočih članov.

12. člen. Občni zbor je pristojen zlasti za sledeče zadeve:

1. izdaja in spreminja pravila društva in odloča o prenehanju društva;

2. voli odbor in nadzorni odbor;

3. odobri poročila odbora in nadzornega odbora ter daje odboru razrešnice;

4. daje smernice za delo odbora in sklepa glede dela društva;

5. odloča o pritožbah proti sklepom odbora;

6. izda društveni proračun in določa članarino;

7. odloča o vseh vprašanjih, ki jih predloži občnemu zboru odbor ali člani.

13. člen. Odbor sestavljajo predsednik, podpredsednik, tajnik, blagajnik in 10-20 odbornikov.

14. člen. Predsednik vodi seje občnega zbora in odbora, zastopa društvo in podpisuje vse akte skupno s tajnikom.

Kadar podpredsednik zastopa predsednika, ima vse pravice predsednika.

15. člen. Tajnik vodi vse tehnične zadeve odbora, sestavlja zapisnik o sejah in vodi upravo, pripravlja dnevni red za seje in opravlja naloge, ki mu jih naloži odbor.

16. člen. Blagajnik skrbi za plačevanje članarine in za zbiranje drugih sredstev društva, vodi blagajniške knjige, pripravlja letni zaključni račun ter opravlja vse finančne zadeve društva.

17. člen. Odbor sklicuje predsednik po potrebi, praviloma po enkrat na mesec. Za veljavnost sklepa je treba, da je navzoča večina odbornikov. Sklepa se z večino glasov.

18. člen. Odbor izvršuje sklepe občnega zbora in je pristojen za vse zadeve, ki niso izrecno dane v pristojnost občnega zbora, razen tistih zadev, ki so svoji pomembnosti presegajo značaj navadnih tekočih zadev. Glede takih zadev je odbor dolžan po potrebi sklicati izredni občni zbor.

3. Nadzorni odbor.

19. člen. Nadzorni odbor sestavljajo predsednik in 2-3 člani.

20. člen. Nadzorni odbor pregledava računsko poslovanje, blagajniške knjige, račune in denarno stanje.

21. člen. Nadzorni odbor se sestaja po potrebi, vendar pa pred vsakim sestankom občnega zbora in sklepa o poročilu, ki ga mora predložiti občnemu zboru.

22. člen. Nadzorni odbor in predsednik so pooblašteni, da v vsakem času pregledajo stanje blagajne in da dajejo odboru svoje opozorilne in predloge.

4. Komisije.

23. člen. Da bi lahko popolneje opravljal posamezne naloge, ustanovi odbor po potrebi komisije, ki jih sestavljajo člani društva. Take komisije morajo delati po navdilih odbora in dajati odboru svoja poročila.

5. Pododbori.

24. člen. Da bi lahko društvo uspešneje delovalo, ustanovi odbor po potrebi v posameznih mestih in večjih krajih krajevne pododbore kot pomožne organe odbora za organizacijo društva in za pospeševanje aktivnosti članstva in posameznih območij. Taki pododbori delajo pod vodstvom odbora in se lahko ustanovijo tudi v okviru posameznih večjih organizacij, kakor so sindikati, mladinske organizacije in podobno.

25. člen. Društvo LRS za Združene narode je član Zveze jugoslovanskih društev za Združene narode.

7. Veljavnost teh pravil.

Ta pravila postanejo veljavna, ko jih sprejme z večino glasov ustanovni občni zbor in ko jih potrdi pristojni državni organ.

LJUDSKA UNIVERZA V TRBOVLJAH 60 POSLUŠALCEV V ZAGORJU 220

V okviru Ljudske univerze v Trbovljah je bilo pretekli petek v Delavskem domu zanimivo predavanje »O problemih Srednje ga vzhoda«. Predavatelj dr. Savnik iz Ljubljane je obrazlagal zanimiva svetovnopolišna vprašanja iz 60 poslušalcev, ki pa so bili s predavanjem zelo zadovoljni.

Prihodnje predavanje Ljudske univerze v Trbovljah bo 25. marca v Delavskem domu. Društvo LRS za Združene narode v Trbovljah, Predsednik dr. Tomco o »Vtistih iz zasedanja OZN v Parizu«.

Kakor je bila v Trbovljah na predavanju pretekli terek slaba udeležba, tako je imelo predavanje dr. Savnika istega večera ob pol 8. uri v Zagorju dober obisk, saj se ga je udeležilo 220 poslušalcev. Ta primer kaže, da imajo v Zagorju za predavanja Ljudske univerze neprimerno več smisla kot pa v Trbovljah.

Rešitev ugank v 11. številki »ZASAVSKEGA VESTNIKA«

1. Sneg, 2. jug, 3. ogenj, 4. megla.

Prejeli smo številne rešitve iz šol v Trbovljah, iz Zagorja, Litije in Save pri Litiji, vendar so upanke pravilno rešili samo trije učenci, in sicer: Danica Kokalj, 3. b razred osnovne šole

Ameriški film »DEDINJA«

Katarinina mati, lepota, je umrla na porodu Katarinina oče dr. Austin Sloper je razočaran, ker deklica ni posebno lepa. Pojavi pa se mlad mož Morris Townsend, ljubimiv lenih brez beliša v žepu, ki bi se rad poročil s Katarino. Oče takoj spreleda Morrisa, hči pa je prepričana v njegovo odkritost in skuša očetu dopovedati, da jo Morris zares ljubi. Morris se zmeni s Katarino, da bosta pobegnila z njenega doma in se skrivaj poročila. Toda Morris zve, da jo bo oče v tem primeru razdedil in ne pride po Katarino, ki ga vso noč zama priakuje.

Po očetovi smrti Morris spet obišče Katarino in ji vneto zatrjuje, da jo odkritostno ljubi in da naj mu odpusti, ker ni bil takrat prišel ponjo, češ da mu je bila pri srcu le njena sreča. Toda Katarina je končno spregledala.

Izredno dobra igra Olivija de Haviland doma »Dedinja« svoj pečat. Film je delan po romanu Henryja Jamesa »Washingtonski trg«, ki opisuje boljše družbo Washingtona v petdesetih letih prejšnjega stoletja. Filmu so bile podeljene tri Oskarjeve nagrade, med njimi ena Oliviji de Haviland in ena režiserju Williamu Wylerju. Že to visoko priznanje dokazuje, da je film umetniško na visini.

Zgodba o dekletu, ki ni lepo, ima pa bogato doto, ni nova niti posebno izvirna, toda odlike tega filma so realistična igra, nevsiljivi psihološki prijeml in dovršeno pri-

kazana pot dekleta od naivne mladenke do iztreznjene žene.

V filmu nastopajo Olivija de Haviland kot Katarina Sloper, Ralph Richardson kot Austin Sloper, Montgomery Clift kot Lavinia Penniman, Miriam Hopkins in Mona Freeman.

Ta film, ki ga je izdelala firma Paramount, bo na sporedu te dni v trboveljskem kinu.

KINO TRBOVLJE
bo predvajal ameriški film
»DEDINJA«
Predstave od sobote do ponedeljka
Naslednji teden ameriški film
»NJEN OTROK«
Predstave v sredo in četrtek
Oglejte si ova filma,
ne bo vam žal

ZASAVSKI PIONIR

Kotiček za naše pionirje in pionirke

MLADINSKA IGRA »ŽAROMIL« V HRASTNIKU

Hrastniška mladina ni znana samo po petju in sviranju na razne instrumente, marveč tudi po igranju na odru. To je pokazala preteklo nedeljo z mladinsko igro »Žaromil«, ki jo je uprizorila v Domu TD »Partizane« v Hrastniku.

Pod vodstvom učiteljice Šerbahove je mladina hrastniške gimnazije in osnovne šole prav uspešno nastudirala igro »Žaromil«, pomagali pa so ji še drugi, tako n. pr. tov. Bartol, ki je napravil načrt za scenerijo. Igro pa je obiskalo le malo število ljudi — komaj nekaj nad 60 jih je bilo, kar je vsekakor za Hrastnik sramotno — vendar so navzoči videli skrbno in dobro pripravljeno igrico, ki so jo igralci obogatili še z baletnimi vložki, ki jih je nastudirala z mladino učiteljica Stana Vošnjakova.

Pionirsko društvo hrastniške gimnazije in osnovne šole bo to igro v kratkem ponovilo. Mladina pričakuje takrat pač upravičeno večji obisk, to še tembolj, ker si pionirji prizadevajo, kako bi si prihranili nekaj denarja, ki ga zbirajo za svoj letni oddih.

REŠITEV UGANK V 11. ŠTEVILKI »ZASAVSKEGA VESTNIKA«

1. Sneg, 2. jug, 3. ogenj, 4. megla.

Prejeli smo številne rešitve iz šol v Trbovljah, iz Zagorja, Litije in Save pri Litiji, vendar so upanke pravilno rešili samo trije učenci, in sicer: Danica Kokalj, 3. b razred osnovne šole

Trbovlje-Vode, Poldica Vidmar, 1. c razred gimnazije v Trbovljah in Anton Pogljajen, 1. a razred gimnazije v Litiji.

Zreb je določil za nagrado Poldico Vidmarjevo iz Trbovelj, ki naj se zgledi v uprni našega lista, da prevzame knjižno darilo.

NAGRADNE UGANKE

- Kaj boš me lovil? Kaj boš me lovila? Ko imaš me, nisem več, kar sem bila.
  - Dan na dan grem čez morje, pa ne zmočim si noge.
  - Nimam glave, nimam repa, v sebi nimam nič kosti; koža moja gladka, lepa, polna znotraj je krvi.
  - Raste iz zemlje, da ljudi oblači; kralji ga časte, nosijo beraci.
- Rešitve je poslali na uredništvo v Trbovlje do 24. marca.
- Izrebrani bo dobili nagrado v obliki lepe knjige.

KINO »TRIGLAV« V ZAGORJU

V soboto 22. marca do ponedeljka 24. marca ob 5. in 7. uri zvečer v nedeljo tudi ob 10. uri dopoldne ameriški barvni film

»SEHEREZADA«
V sredo 26. marca in četrtek 27. marca ob 5. in 7. uri zvečer ameriški film »ŽENA S TROJNIM ŽIVLJENJEM«

13 OTTO WITT

Skritost ZLATEGA RUDNIKA

»Mislim, da pojutrišnjem Morda bi me vi in ravnatelj Walker potem obiskala. Gospodu Walkerju bom tedaj nekaj povedal.«

»Prav, midva pridveva.«

Baltimore je pohitel k svojemu avtu, naselil vozilo proti Nemodu, med potjo v nagli podzvalil svojo nevesto in bil ob sedmih zvečer spet v poskusni delavnici.

Ko je poveteljal, mu žilica ni dala miru, da bi čakal do jutrišnjega dneva. V temu je šel k skladišču drv, ki so z njim kurti lokomobilo poskusne delavnice.

In res. V skladišču so ležali kosti dragocnega, z zlatom prepregnega lesenega žleba lepo zložen. Odpaval jih je in čutil, da so bili sicer suhi, vendar pa raskavi, kakor bi bili presušeni.

Vzjel je nekaj kosčkov tega lesa s seboj v stanovanje, jih obrizgal s petrolejem in segal; ko je potem spral pepel v skledi, je dobil na dnu sklade zlati prah.

Zdaj je bila uganka skoro čisto rešena. Samo dve vprašanji sta še obstajali odprti: kako prihaja zlati prah iz lokomobila v poskusno delavnico in kako je mogoče, da v amalgamskem rudniku ne pogrešajo tega zlata. To zadnje vprašanje se je zdelo Baltimoru najtežavnije.

Znočilo se je že, a Baltimoro se ni mogel umetiti.

Obe vprašanji sta ga mučili.

Zdaj pa se mu je posvetilo v glavi! Kot blisk je vstal iz postelje.

»Tako je ta nič drnčalec, je rekel sam pri sebi. »Seveda je tako. Le čudno, da se

nisem že prej spomnil na to. No, potem je Walker popolnoma razbremenjen. Potutrijšnjem jima bom lahko povedal veselo zgodbo. Samo vprašanje z lokomobilo je še nejasno. To bom že jutri dognal.«

Vzreel se je spet in zaspal spanje pravičnega. V rožnatih sanjah je videl par temnosivih oči in sladke, smehljajoče se obraz.

Baltimoro se je drugo jutro zgodaj zbudil. Hitro je vstal in odšel v poskusno delavnico, kjer si je zadel natančneje ogledalo lokomobilo.

Silka je v lopki, ki je bila postavljena poleg zidu poskusne delavnice, in sicer tako, da je bil njen pod nekoliko višji kakor ste na drobilca zlatonosnega kremenca.

Zdaj mu je postala vsa skritost jasna: zaradi stalnega tresenja, ki so ga povzročale kremenec drobeče rudne stopse, se je težki zlati prah s poševne ploške počasi, a zanesljivo kotali naravnost v banjo za drobljenje kremenca.

Zdaj je imel Baltimoro vse uganke rešeno; potreben je samo še poskus, ki bo dokazal njegovo doznanje. Poskus je hotel odložiti do jutri.

Usedel se je v avto in ga vozil sam. Bil je čudovito lep dan. Šel je po Ano in napravila sta izlet na neko oddaljeno oazo, ki je bila s svojimi palmami, čistimi studeni, avrgolečimi ptičami in planobarvnimi metalni sredi nušičeve praveci raj.

Baltimoro ji je pripravedljivo, kaj vse je dognal, zraven tega pa sta delala načrte za prihodnost, ki se jima je kazala v najlepši luči.

Sonce se je počasi bližalo zatonu. Zaprtili sta morala raj sredi puščave. Baltimoro je popeljal Ano do hvile njenega očeta in se vrnil v Nemod. Do svoje stanovanjske prikel prav tedaj, ko je sonce zatonilo.

Baltimoro je stal že drug avto, bil je voz obeh ravnateljev, ki sta se čakala inženirja.

Wilson je pozdravil Baltimoro na stopnicah.

»All bo silka jutri končana? ga je vprašal.

»Je že zgotovljena, gospod Wilson.«

»Tri ste vragovi! Kje pa je?«

»Zdaj se suši.«

»Torej jo bova lahko jutri videlati.«

»Da.«

Ko so pri koslin sedeli pri svojih čašah vina, se je Baltimoro zadel nečesa spomnil.

»Jutri vam bom pokazal, kako dobro se mi je silka posrečila.« je dejal. »Sem pa tudi še na drugem področju umetnik.«

Vzjel je iz neke skrivnje nekaj flovice in jo zgnel v kepo.

»Sem namreč tudi kipar. Ta kepa flovice bo »K vrazn« rešila Amalramated, zarotvilo pa tudi Konsolidacijski banki obstanek.«

Oba gospoda sta se smehljala, vendar si nista upala reči kakšno domnevo.

Nastopila je noč.

Baltimoro ni mogel spati. Misli je na razne reči: kako čudno je, da uhče očesar ne sluti o njegovi zaroki — kako prebrisan je bilo sleparstvo z žlebovi, lesom in lokomobilo — kako je bil ušel neodoliti Amley pod vplivom Sprevete volje — kako je izgledalo delo iz Amalramateda, ne da bi kdo to opazil. Prav vesel se je prihodnjega dne, ko bo vse to razkril.

Drugo jutro ob osmih so bili že vsi trije gospodje v delavnici.

»No, je rekel Baltimoro, še zdajle za spremo dotok rude, se bo izkazalo, da bo zlato kljub temu prihajalo.«

»Ne, tega ne smemo storiti, ker nam to zabranjuje pogodba.« je polajnal Walker.

»Če bi to lahko storili, bi videli nekaj silno smešnega; na mizi bi se pokazal čisto majhen dotok zlata, ki bi prihajal — brez rude, brez zdrobljenega zlatonosnega kremenca.«

»All jo to mogoče?«

»Lahko mi verjamete; zaradi pogodbe pa vam moram to pokazati na drug način.« je rekel inženir in odvil papir, ki ga je prinesel s seboj.

»Kaj pa imate tukaj?«

»Kepo flovice, ki ste jo videli včeraj. Zdaj jo bom potreboval. Zaprli bom dotok zlata. Poskusna delavnica bo danes pokazala resnično vsebino zlata v nemodskem kremenecu. In sicer kakšnih deset do dvanajst gramov namesto sto gramov. Prosim, gospoda, počakajte tu, moram kurjače še nekaj naročiti.«

Baltimoro je pohitel k lokomobili.

»Ti, je dejal dečku, ki se je moral brigati za stroj in kurjače, sskoci v mojo sobo in prinesi mi nož, ki sem ga pustil na mizi.«

Deček je odšel.

B

Slovensko prvenstvo v nogometu se je začelo

RUDAR : KLADIVAR (Celje) 2:0 (0:0)

S prvenstveno nogometno tekmo med Rudarjem in Kladivarjem iz Celja se je začela nogometna sezona v Trbovljah. Medtem ko je na ostalih igriščih Slovenije še dosti snega, ga v Trbovljah ni več. Lepo sončno vreme je zadnje nedeljo privabilo na stadion Rudarja nad 1000 gledalcev, torej več kot pa na tekme II. zvezne lige.

Moštvo Rudarja je nastopilo v močno pomlajeni postavi; izpopolnili so ga štiri mladinci, namesto obolelega Ahlina pa je igral v голу Taus. V domačem moštvu je igrala sledeča enajstoročica: Taus, Sorel, Butkovec, Blatnik, Sorl, Hladnik, Ameršek, Knauš, Lamovšek, Orač in Klenovšek.

Pri obeh moštvi je bilo opaziti zimsko spanje; za Rudarja pa velja, da je treba tudi za tekmovalne v okviru Slovenije treninge obiskovati redno. Za začetek ni dovolj vaja nekaterih igralcev neposredno pred nastopom.

Igra v prvem polčasu je bila mlačna. Edino priložnost je imel Rudar v 30. minuti, ko je bil Klenovšek sam pred golom, vendar je streljal, ko v голу ni bilo vratarja, mimo.

Sele v drugem polčasu se je igra malo razživila ter je Rudar dosegel prvi gol v 16. minuti po enajstmetrovki, ki jo je streljal Butkovec. Igra je postala živahnija, vendar so gostje le poredkoma prihajali pred vrata Rudarja. Rezultat neprestanih napadov domačinov je bil drugi gol v 36. minuti, ki ga je dal Klenovšek. Premoči Rudarja je bila tudi v kotih, in sicer 11:4 v prid domačih igralcev. Reči smemo, da je bil prvi start uspešen po točkah, ne pa po igri. Moštvo Rudarja je igralo vse preveč defenzivno; zveze so preveč

ostajale zadaj, tako da ni bilo prave povezave med halfi in napadom. Sodnik Gvardjančič iz Ljubljane ni imel posebnih težkoč in je sodil dobro.

V nedeljo, 23. marca, ob 15. uri spet na stadion Rudarja — II. kolo slovenske nogometne lige

ZELEZNIČAR (Ljubljana) : RUDAR s predtekmo.

Moment pred golom

OBJAVE

PREKLIC

Proglasam izgubljeno sindikalno legitimacijo št. 60090 za neveljavno. Uranovič Rudolf, Kisovec-Loke.

OPOZORILO

Dne 6. marca je bil lođnežen pes-volčjak, star 4 in pol meseca. Opozarjam vsakogar pred nakupom ali zamenjavo, ker je bila tista oseba opazovana. Franc Čed, Klek.

PROGLAŠAM

vse žaljive besede obrekovanja, ki sem jih izrekla o tov. Antonu Cesarju, rudarju v Lokah 226, kot neresnične in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Ana Rjavec, Trbovlje — Retje 164.

PRODAM dobro ohranjeno klavirsko harmoniko, 24 basov, in moško kolo znamke »Kosmos«. Naslov v upravi lista.

NOGAVICE, svilene, »Nylon«, popraviljam — pobiram zanke v lokalu urarja Gerčarja v Trbovljah — Petelinova vas.

Avto-moto klub Zagorje priredi trimesečni teoretični in praktični tečaj za amaterske in poklicne vozače-začetnike.

Tečaj se prične 1. aprila. Pozivajo se vsi zainteresirani, da ne zamude te ugodne prilike; in se za tečaj pravočasno prijavijo v pisarni avtoprevoza (hotel Kum).

Ali si še poravnal naročnino!

Izdaja Okrajni odbor OF Trbovlje. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Stano Suštar. Tisk Tiskarna »Ljudske pravice« v Ljubljani. Naslov uredništva in uprave: Trbovlje uprava rudnika Trbovlje-Hrastnik. Telefon št. 54. — Račun pri podružnici Narodne banke v Trbovljah, št. 614.95332-55. — List izhaja vsak četrtek. — Rokopisov ne vračamo; prispevki na list morajo biti v uredništvu najkasneje vsako nedeljo jutraj. — Mesečna naročnina 30 din, četrtletna 60 din, polletna 120 din, celoletna 240 din. — Posamezna številka na 4 straneh stane v kolportaži 8 din, na 6 straneh pa 10 din.

RAZPORED TEKEM PRVEGA DELA TEKMOVANJA REPUBLIŠKE NOGOMETNE LIGE

II. kolo: v Trbovljah, Zelezničar (Lj) : Rudar.

III. kolo: v Mariboru, Rudar : Branik

IV. kolo: v Trbovljah, Sloga (Lj) : Rudar.

V. kolo: v Kranju, Rudar : Korotan.

VI. kolo: v Mariboru, Zelezničar (M) : Rudar.

VII. kolo: v Trbovljah, Nafta (Dol. Lendava) : Rudar.

VIII. kolo: v Ljubljani, Rudar : Odred.

IX. kolo: v Trbovljah, Mura (M. S.) : Rudar.

DOBRO USEPELI NASTOP TRBOVELJSKIH BOKSAČEV

Boksarskih prireditev v Trbovljah že dolgo ni bilo, saj je po odhodu Borušaka, Pakja in ostalih to športno področje v Trbovljah popolnoma zaspalo. S prihodom novega trenerja in prijatelja boksa, tov. Strausa v Trbovlje, pa je ta šport v Trbovljah spet oživel. Novi trener je znal pritegniti k treningu mladince ter je v kratkem času dosegel lep uspeh. To je pokazalo nedeljsko srečanje trboveljskih boksačev v Delavskem domu proti dobri ekipi JLA iz Brežic.

Zanimanje za prireditev je bilo veliko. Saj se je zbralo v dvorani okrog 400 ljudi. Dvojbo se je končal neodločeno 3:3.

Pri Rudarju sta zmagala Sefer in Martinčič s knockantom. Frece pa po točkah. Neodločeno sta se boksalci Stošički in Kovač, izgubili so pa Gorenc, Zupan in Klinc.

IZ DOLA PRI HRASTNIKU

Kakor znano, se zadnji čas uvajajo živalski in kramarski sejmi po starem načinu. Eden izmed takih sejmov je bil v ponedeljek, 10. marca, na Dolu pri Hrastniku. Prodajalci so razpolagali pred vsem s semeni in nekaj železnine, vendar niso dosegli visokega prometa, ker sta bili obe domači trgovini pravočasno oskrbljeni s semeni po znatno nižjih cenah.

Seveda so kmetje pripeljali na sejem tudi precej živine. Spričo okoliščine, da je sejmšče še vedno zamreženo z žico iz okupatorskih časov, so bili kmetje prisiljeni privozovati živino po mili volji kar ob glavni cesti, kar nikakor ni primerno. Vsekakor je želja vseh prebivalcev na vasi, da se živini odkaže primeren prostor na sejmšči, ki je bil nekod v ta namen že oddeljen. P. D.

Bralci „Zasavskega vestnika“ — pozor

V četrtek dne 3. aprila začnemo z objavljjanjem novega na-petega romana

„V zadnjem trenutku“

Prepričani smo, da bodo naši stari naročniki našo novost brali z zanimanjem. — Novi naročniki, ki želijo slediti našemu novemu romanu, pa naj nakažejo naročnino za list vsaj za 3 mesece (60 din) na naš račun št. 614-95332-55 pri podružnici Nar. banke v Trbovljah.

Kotiček za naše žene

KADAR SO JAJCA POCENI

V pomladnem času, ko so jajca poceni, naj vsaka gospodinja gleda na to, da to ugodnost čim bolj izkoristi, da torej pripravi čim več jajčnih jedi. Jajčne jedi, skrbno in vabljivo pripravljene, so okusne in redilne, torej polnovredni nadomestek mesnih jedi. Poleg tega so skoraj vse izredno hitro pripravljene in res dobrodošla sprememba v že desetletja ponavljajočem se jedilniku: juha, meso, krompir, solata.

Pri našemo nekaj receptov posebno dobrih jajčnih jedi; poleg krompirja, solate ali sočivja, poleg riža ali makaronov in tudi rezancev dajo izdatno in okusno kosilo, samo s kruhom pa dobrodošlo večerjo.

Jajčna solata: na osebo računamo dve jajci, nekoliko sesekljane zelenjave ter kis, olje in sol. Jajca skuhamo v trdo, jih olupimo in zrežemo na rezine. Posebej zmešamo olje, kis in malo soli in s tem zabelimo jajca. Naposled pridenemo še žlico drobno sesekljane mlade zelenjave. Če poleg tega spečemo še primerno količino krompirja in skledico motovilca, imamo kosilo, ki ga bodo posebno veselili otroci.

Jajčni ragu: na osebo računamo dve

jajci, nekoliko juhe ali vode, 5 dkg masla, 5 dkg moke in žlico sesekljane peteršilja. Jajca skuhamo v trdo, jih olupimo in zrežemo na koščke ali rezine. Iz masla in moke napravimo svetlo prežganje, ki ga po potrebi zalijemo z juho ali z vodo. Potem dodamo zrezana jajca in pustimo, da pripravljeno vre na zmernem ognju še pet minut. Zlijemo na globok krožnik ter ob robu potresemo s sesekljanim peteršiljem.

Izgubljena jajca z gorčično omako: na vsako osebo dve jajci, žlico gorčice, 4 dkg masla, 4 dkg moke, pol litra juhe, nekaj rezin kruha, sol in kis.

V slan, okisan krop vlijemo jajca drugo za drugim previdno, da se rumenjaki ne zlijajo. Med tem zagrinjamo z žlico beljak čez rumenjake, da ostane ta v sredini. Ko se beljak med vrenjem strdi in je rumenjaki v sredini še mehki, jih poberejo s penovko na cedilnik, da se ocedijo. Iz moke in masla napravimo svetlo prežganje, ki ga zalijemo z juho. Nato jajca lepo razvrstimo na primeren krožnik ter jih oblijemo z gorčično omako. Ob robu krožnika razvrstimo na maslu opečene kruhove rezine.

Krajevno trgovsko in gostinsko podjetje

v HRASTNIKU

vam nudi v svojih poslovalnicah raznovrstno blago v bogati izbiri po najnižjih cenah

Specerijo in manufakturno blago lahko dobite v vsaki količini v naših poslovalnicah: pri rudniku, na Logu, ob železnici, pri Strausu in v Kemični tovarni. Oglasite se, ne bo vam žal ★ Z dobro kapljico pa boste postreženi v gostinskih poslovalnicah: za Savo, v Podkrajju, pri Kemični, pri Logarčku, Plazniku in Hercogu ★ Tudi v poslovalnicah za meso dobite vsak dan sveže meso in razne mesne izdelke ★ Za obutev, obleko in prehrano ter za priložnostno pijačo in jedačo vam poskrbijo v poslovalnicah Mestnega trgovskega in gostinskega podjetja v Hrastniku

Na obisk vas vabi UPRAVA

Kje dobite najboljši kruh in vsak dan sveže pecivo?

v Zadrugi pekarni v Hrastniku — ne pozabite na to!

V trgovski poslovalnici Potrošniške zadruga pa dobite vse, kar potrebujete za prehrano, nadalje razno manufakturno blago po najnižjih cenah. ★ Kdor pa si želi dobre pijače in jedače, ta pa naj se zgleda v Zadrugi gostilni. ★ Pridite in prepričajte se sami! ★ Na obisk vas vabi

POTROŠNIŠKA ZADRUGA V HRASTNIKU

Mestno podjetje

»KLEPARSTVO«

V TRBOVLJAH

sporočamo vsem podjetjem, ustanovam in ostalemu prebivalstvu, da izvršuje vsa kleparska dela kakor tudi ključavničarska popravila. Podjetje izdeluje tudi vse nove izdelke in vsa popravila. Cene solidne. — Pri naročilih se obračajte na Mestno podjetje KLEPARSTVO v Trbovljah — Lokah 8

Ali želite imeti lepo urejeno stanovanje?

Mestno podjetje »SLIKARSTVO IN PLESKARSTVO« V TRBOVLJAH obvešča vsa podjetja, ustanove ter ostalo občinstvo, da je z 20. marcem znatno znižalo svoje cene. — Opravljamo vsa slikarska, pleskarska in črkoslikarska dela, prav tako imitacijo vseh vrst lesa ter vsa v to stroko spadajoča dela

Pri svojih naročilih se obračajte na Mestno podjetje »SLIKARSTVO IN PLESKARSTVO« V TRBOVLJAH, LOKAH ŠT. 8 — Po želji vršimo usluge tudi na domu

Republiško tesarsko podjetje

»TESAR«

LJUBLJANA, Parmova ulica 45

prevzema vsa v tesarsko in mizarsko stroko spadajoča dela

Specialna in splošna mizarska dela izvršuje v svojem

MIZARSKEM OBRATU SMARTNO PRI LITIJI

Vsa naročila izvršujemo točno in solidno